บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "กระบวนการและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก(In-Depth Interview), การสังเกตแบบมีส่วนร่วม(Participatory Observation) และการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) เสนอผลการวิจัยนำเสนอเนื้อหา 2 ส่วนประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.2 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ แสดงผลเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่1. ผลการวิจัยนำเสนอเนื้อหา 2 ส่วนประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรและโครงการที่เกี่ยวข้องการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.2 ผลการวิจัย

1.2.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.2.2 ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยจากการสำรวจเอกสารพบว่าในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีองค์กร หน่วยงานต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้องและเป็นการรวมกลุ่มกันของหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐเอกชนและภาคประชาชน ยกตัวอย่างเช่น การรวมตัวของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล, ชมรมมัคคุเทศก์ และพันธมิตรเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล มีประวัติมาจากการริเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2545 ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัททัวร์, โรงแรม, ร้านอาหารและมัคคุเทศก์อาชีพ โดยมีนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวคนแรก คือ คุณสวัสดิ์ โชควิเศษมยุรา โดยทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายเป็นอันเดียวกันคือ ต้องการมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้นไป เนื่องจากจังหวัดสตูลเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย ไม่ว่าจะทะเลหรือภูเขา ซึ่งทางสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ได้เล็งเห็นว่า ถ้าเราพัฒนาและให้การสนับสนุนมากยิ่งขึ้น จังหวัดสตูลจะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หนึ่งที่น่าสนใจที่หนึ่งของประเทศไทย

ทั้งนี้การจัดตั้งสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเพื่อเป็นสถานที่รวมตัวของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เพื่อคอยให้บริการสำหรับคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้เข้ามาสอบถาม และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีนโยบาย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของสมาชิก
2. ร่วมมือกับราชการและส่งเสริมการท่องเที่ยว
3. วางระเบียบข้อบังคับ เพื่อประสิทธิภาพในการบริการ
4. สนับสนุนการประกอบวิสาหกิจการท่องเที่ยว ทั้งในจังหวัดและต่างประเทศ
5. เผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนข่าวสารกับผู้ประกอบการ
6. ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิก เพื่อเชื่อมความสามัคคี
7. หาแหล่งเงินทุน เพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
8. ร่วมสนับสนุนงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย งานด้านกีฬา เป็นต้น

9. ร่วมพัฒนา แสวงหาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั้งในและต่างประเทศเข้ามาเที่ยวจังหวัดสตูล

10. เพื่อประสิทธิภาพ ความปลอดภัยและความเป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว

สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีวัตถุประสงค์ ด้วยกัน 8 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจการท่องเที่ยวทั้งในและภายนอกประเทศ

2. ส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิสาหกิจ แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนข่าวสารอันเกี่ยวกับวิสาหกิจการท่องเที่ยว

3. เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก ตลอดจนประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างสมาชิกด้วยกัน และระหว่างสมาชิกกับบุคลภายนอก

4. เพื่อสนับสนุนและร่วมมือกับทางราชการ องค์กร เอกชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของจังหวัดสตูล

5. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

6. ทำความตกลงหรือวางระเบียบให้สมาชิกปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อให้การประกอบวิสาหกิจการท่องเที่ยวได้ดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพ เป็นที่ไว้ใจของนักท่องเที่ยว

7. ส่งเสริมความร่วมมือ ความสามัคคี และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิก

8. ไม่ดำเนินการในทางการเมืองใดๆทั้งสิ้น

ชมรมมัคคุเทศก์

ชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล เป็นการรวมตัวของกลุ่มมัคคุเทศก์จากบริษัทนำเที่ยวต่างๆ และมัคคุเทศก์ทั่วไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนการนำเที่ยวร่วมกัน มีการจัดแบ่งนักท่องเที่ยวในการดูแล เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการช่วยกันเป็นหูเป็นตาในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

อีกทั้งยังมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการ โครงการ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม และโครงการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์เฉพาะ(ทางทะเลชายฝั่ง)โดยร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, สำนักงานการท่องเยวและกีฬาจังหวัดสตูลและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่นอกเหนือจากอุทยานแห่งชาติตะรุเตาในช่วงเวลาที่ปิดฤดูกาลท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

พันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง

เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่างมีการจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยมีลักษณะความเป็นมาดังรายละเอียดต่อไปนี้

สืบเนื่องจากการเกิดธรณีพิบัติภัยสึนามิเมื่อปลายปี 2547 รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลไทย ในการฟื้นฟูสภาพความเสียหายในหลายๆ ด้าน โดยได้ร่วมมือกับส่วนราชการไทยหลายหน่วยงาน โดยที่ในด้านการฟื้นฟูและพัฒนาการท่องเที่ยว รัฐบาลของรัฐควีนส์แลนด์ ได้เสนอให้ความช่วยเหลือแก่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน ที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดสึนามิ เนื่องจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากร ทางธรรมชาติ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ใกล้เคียงกับสภาพชายฝั่งของรัฐควีนส์แลนด์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก และมีการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง

ในการดำเนินโครงการ รัฐบาลของรัฐควีนส์แลนด์ได้มอบหมายให้ STRATIS ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง CRC Sustainable Tourism ซึ่งเป็นศูนย์วิจัยร่วมด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศออสเตรเลีย และบริษัทที่ปรึกษาด้านการพัฒนา GRM International เป็นผู้บริหารโครงการ และมีศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษาด้านการดำเนินการ โดยที่สำนักพัฒนาการท่องเที่ยวได้ตั้งคณะกรรมการกำกับโครงการ ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้อง และชุมชนในพื้นที่เพื่อกำกับการดำเนินโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่เป้าหมาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด

เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือชุมชนที่มีความสนใจ และมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อเป็นพื้นที่สาธิตโครงการ และมีขอบเขตการดำเนินงานในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล โดยสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นเจ้าของโครงการ แต่มีการสนับสนุนงบประมาณโดยรัฐบาลรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย มีผู้บริหารและที่ปรึกษาโครงการ ตั้งอยู่ที่ STRATIS อาคารฟินิกซ์ เลขที่ 157 ชั้น 10 ถนนสุขุมวิท เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110 ศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาคารจุฬาวิชช์ 1 ชั้น 5 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

ทั้งนี้เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง มีองค์ประกอบหลักของการดำเนินโครงการโดยคณะได้มีการเสนอกิจกรรมที่โครงการควรจะดำเนินการ ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1.การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบบูรณาการของพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราและพื้นที่ใกล้เคียง

2.แนวทางและต้นแบบของที่พักนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากลของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน

4.การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการดำน้ำและการจัดการแหล่งดำน้ำเชิงอนุรักษ์

5.การเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่อันดามันตอนล่างกับรัฐควีนสแลนด์

โดยรูปแบบที่องค์กรผู้ประกอบการหรือปัจเจกในท้องถิ่นจะเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในโครงการของเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง ได้แก่ การต่อยอดหรือเสริมกิจกรรมที่ได้มีการริเริ่มไว้บ้างแล้ว, กิจกรรมใหม่ที่โครงการกับคนในพื้นที่พัฒนาร่วมกัน, เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ/ฝึกอบรมต่างๆ ของโครงการและเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแหล่งความรู้ให้กับโครงการ และคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโครงการ, คุณสมบัติและศักยภาพพื้นฐาน เช่น ที่ตั้ง บุคลากร โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่, ความมุ่งมั่นที่จะร่วมโครงการ, แหล่งเงินทุนเพื่อสมทบและต่อยอดกิจกรรม, ความตั้งใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้และข้อมูลกับผู้อื่นและโอกาสและความยั่งยืนของกิจกรรมหลังจากสิ้นสุดโครงการ

ผลการวิจัยพบว่าในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้มีการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ โครงการ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อมและโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่1) ซึ่งมีรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

โครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม

โครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการจัดกิจกรรมเก็บขยะ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ 1) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล, 2) สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และ 3) ชมรมมัคคุเทศก์ทางทะเลชายฝั่งจังหวัดสตูล และมี

หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ 1) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา, 2) กรมประมง (หน่วยงานหลีเป๊ะ), 3) ตำรวจน้ำจังหวัดสตูล, 4) สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต1จังหวัดสงขลา, 5) สำนักงานสืบสวนปราบปราม กรมศุลกากร จังหวัดสตูลและ 6) จังหวัดสตูล (งบประมาณผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล) โดยมีหลักและเหตุผลดังนี้

เกาะหลีเป๊ะ จัดเป็นเกาะอันเลื่องชื่อที่ไม่เพียงแต่สวยงามด้านสถานที่ท่องเที่ยวและและเป็นแหล่งแสดงวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาวเกาะหลีเป๊ะเท่านั้น แต่ยังเป็นแห่งรวมอารยธรรมจากทั่วโลกอันเนื่องจากการหลั่งไหลเข้ามาของบรรดานักท่องเที่ยวนั่นเอง จากการเข้ามาของอารยธรรมนี้เอง เริ่มส่งผลให้สภาพแวดล้อมของเกาะหลีเป๊ะ ได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงไปเฉพาะสภาพสังคมและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนยิ่งกว่า คือ สภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชนที่อยู่อาศัย รวมถึงสถานประกอบการต่างๆ จากขยะ ความสกปรก และการขาดระเบียบ เพื่อป้องกันปัญหา ดังกล่าวเกิดเป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอยดังเช่นเกาะพีพีปัจจุบัน

ด้วยความเป็นห่วงถึงสภาพแวดล้อมของเกาะหลีเป๊ะ ซึ่งเปรียบเสมือนหน้าต่างของหมู่เกาะอาดัง-ราวี และเป็นจุดแรกที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัส ซึ่งเคยมองข้ามมาตลอด ด้วยเหตุนี้จึงควรหันมาปลูกฝังการเป็นนักอนุรักษ์ และการเป็นทูตทางวัฒนธรรมของจังหวัดสตูล เริ่มสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ชาวเกาะหลีเป๊ะ ให้ทราบและเข้าใจสภาพปัจจุบันที่แท้จริงของชุมชน และปรับปรุงตนเองให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ เกิดการหวงแหนทรัพยากรของตน จนสามารถเปิดรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มภาคภูมิ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ใหม่ของหมู่เกาะอาดัง-ราวี หลังประสบเหตุกรณีพิบัติภัยเปิดฟ้าใหม่ให้อันดามันสนับสนุนนโยบายภาครัฐ สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนไว้ได้อีกด้วย

ผลการจัดโครงการดังกล่าวที่ผ่านมาได้รับความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการไม่เพียงแต่คนในท้องถิ่น ซึ่งจากจังหวัดใกล้เคียง หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวเองก็ยังเล็งเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและในปี พ.ศ.2550นี้ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระชนมายุ ครบ 80 พรรษา ทางศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล จึงได้จัดทำโครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ขึ้น

ผลการวิจัยจากการสำรวจเอกสารพบว่า โครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังต่อไปนี้

1 เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวตามเกาะต่างๆ ในการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและเพื่อความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

2 เพื่อสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้สามารถมีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

3 เพื่อสร้างความสามัคคี ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกชมรม อันจะส่งผลให้เกิดความรักและหวงแหนมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน

4 เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ศักยภาพแลความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล

5 เพื่อให้เกาะหลีเป๊ะเป็นหน้าต่างอันทรงคุณค่าในการเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้หมู่เกาะอาดัง-ราวี พร้อมกับรณรงค์การท่องเที่ยวอันดามันหลังประสบเหตุธรณีพิบัติของจังหวัดสตูล

เป้าหมายของโครงการรักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณและเป้าหมายเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

- สมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการรักบ้านเกิด จำนวน 400 คน
- สมาชิกชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดสตูลและเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ จำนวน 30 คน
- ชาวบ้านชุมชนเกาะหลีเป๊ะ จำนวน 20 คน
- สถานที่เก็บขยะอันตราย ขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ และขยะทั่วไปตามเกาะสำคัญต่างๆ คือ เกาะหลีเป๊ะ เกาะอาดัง เกาะยาง เกาะหินงาม และเกาะราวี เป็นเวลา 3 วัน

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- สมาชิกชมรมฯ และผู้เข้าร่วมโครงการมีทัศนคติที่ดีต่อการช่วยกันดูแลและรักษาสถานที่ท่องเที่ยว
- สร้างแนวร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม ในเขตแหล่งท่องเที่ยว โดยสร้างกิจกรรมแบบอย่างให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยวในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
- เกาะต่างๆซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และสามารถชะลอความเสียหายทางระบบนิเวศที่เกิดจากขยะได้ไม่มากก็น้อย
- สามารถโฆษณาด้านการท่องเที่ยวของ จ.สตูล จากผู้สื่อข่าวและประชาชนทั่วไปที่เข้าโครงการ
- เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในด้านการท่องเที่ยวและเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวต่อไป

ผลการวิจัยยังพบว่า มีระยะเวลาดำเนินการ 2-3 วัน โดยใช้สถานที่ดำเนินการ คือ บริเวณชายหาดตามเกาะ ในเขตสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ เกาะหลีเป๊ะ เกาะอาดัง เกาะยาง เกาะ

หินงาม และเกาะราวี และมีวิธีดำเนินการ 7 ขั้นตอน คือ1) จัดทำโครงการเสนอ 2) จัดตั้งคณะกรรมการ/ประชุมคณะกรรมการ 3) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) ประชาสัมพันธ์ 5) รับสมัครอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ 6) ดำเนินการตามโครงการและ 7) ประเมินผลโครงการ ซึ่งใช้งบประมาณทั้งสิ้น 350,000- 400,000 บาทในการจัดโรงการแต่ละครั้งโดยมีการประเมินผลด้วยการติดตามผลจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ/ประชาชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งโครงการมีผลที่คาดว่าจะได้รับด้วยกัน 3 ประการได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสตูล มีศักยภาพที่ดีพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว สร้างรายได้และโอกาสให้ผู้ประกอบการธุรกิจ รวมถึงบุคลากรด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล 2) มีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้รับทราบผ่านสื่อและหน่วยงานต่างๆและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกันอย่างมีระบบ

โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่1)

โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่1) จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ 22-24 กุมภาพันธ์ 2550 ณ โรงเรียนบ้านเกาะอาดัง อ.เมือง จ.สตูล ซึ่งจัดโดย ความร่วมมือระหว่างคณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล (ปัจจุบันคือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล) ทั้งนี้มีหลักการและเหตุผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี ให้เป็นที่ปรึกษาโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มพื้นที่จังหวัดสตูล สงขลา และปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวและดำเนินโครงการหลักในพื้นที่ 3 จังหวัดดังกล่าว โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเป็นรูปแบบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะศูนย์การท่องเที่ยวฯร่วมกับชุมชน มีรูปแบบในการดำเนินงาน/ โครงการด้านการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป

ผลในการดำเนินโครงการดังกล่าว และจากผลเวทีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนต่อร่างแผนแม่บทฯ ครั้งที่ 1 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ที่ประชุมเห็นว่าควรพัฒนาศักยภาพของผู้นำเที่ยวให้มีความรู้เฉพาะถิ่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในหมู่เกาะสตูล เพื่อเปิดทะเลอันดามัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้นำเที่ยวรุ่นใหม่ อันได้แก่ โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์น้อย

สำหรับจังหวัดสตูล เกาะหลีเป๊ะ ได้คัดเลือกให้เป็นพื้นที่ดำเนินการ เนื่องจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักและสถิติการใช้จ่ายสูงสุดที่นี่ กอปรกับเยาวชนของเกาะหลีเป๊ะเอง ส่วนใหญ่

จบมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วก็ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นหลัก ดังนั้น การยกระดับเยาวชนกลุ่มนี้ ถือเป็นกิจกรรมสำคัญ ที่ประชุมจึงได้เลือกโครงการหลักคือการสร้างยุวมัคคุเทศก์พื้นที่ของทะเลอันดามัน ให้กับเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

จากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมา สิ่งที่สถานศึกษาจะช่วยเพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก้าวสู้เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาอย่างยั่งยืน และตัวจักรสำคัญในการปลูกฝังแนวคิดในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นคือเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนในพื้นที่ทะเลอันดามัน คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล ภายใต้ความร่วมมือของ ททท. เขต1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถานศึกษาสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล สมาพันธุ์ธุรกิจโรงแรม ซึ่งถือเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในพื้นที่ทะเลอันดามัน ได้จัดให้มีโครงการค่ายยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวขึ้น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกิจกรรมของค่าย ตลอดจนปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่จะรักธรรมชาติ หวงแหนสภาพแวดล้อมของถิ่นฐานบ้านเกิดและร่วมปกป้องฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่แถบทะเลอันดามัน และจะเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

อีกทั้งโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่1) มีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกและเป็นพลังส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทะเล และมีวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่1) สร้าง/เตรียมความพร้อมของเยาวชนในการเป็นยุวมัคคุเทศก์เฉพาะทั้งแหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดนใช้พื้นที่เกาะหลีเป๊ะเป็นกรณีศึกษา 2) สร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยกระบวนการเรียนรู้ 3) เยาวชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท้องถิ่นของตนเองและ 4) เยาวชนขยายผลการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นตนเอง

ผลการวิจัยจากการสำรวจเอกสารพบว่า โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ (ครั้งที่1)มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการด้วยกัน 50 คน ประกอบด้วย นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนบ้านเกาะอาดัง โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการคณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล โดยความร่วมมือของโรงเรียนบ้านเกาะอาดัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งนี้ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ 1) เยาวชนเกิดจิตสำนึกในการรักพื้นที่ทะเล และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น2) สร้างแนวคิดยุวมัคคุเทศก์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศให้เป็นเครือข่ายอย่างยั่งยืนและนำไปสู่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทะเลอันดามันและ 3) เยาวชนสามารถขยายผลการอนุรักษ์ทะเลไปยังชุมชนได้

1.2 ผลการวิจัย

1.2.1 กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.2.2 ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอกระบวนการสื่อสารออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ องค์ประกอบของการสื่อสารและรูปแบบของการสื่อสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. องค์ประกอบของการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ประกอบด้วยองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ภาครัฐ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล)

2.ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผลการวิจัยจากการสำรวจเอกสารพบว่าสมาคมประกอบด้วยสมาชิกในรายชื่อทะเบียนสมาชิก สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ประจำปี 2550 ทั้งสิ้น 113 บริษัท ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงแรม, กลุ่มบริษัททัวร์, บริษัทเดินรถและเดินเรือ, กลุ่มร้านอาหาร สถานบันเทิง และกลุ่มร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านแลกเปลี่ยนเงินตรา และมัคคุเทศก์

และผู้ประกอบการด้านต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการนำเที่ยว, ผู้ประกอบการเดินเรือ, ผู้ประกอบการรีสอร์ท,ผู้ประกอบการร้านอาหาร, และมัคคุเทศก์ ทั้งนี้รวมทั้งผู้ประกอบการที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้หมายความว่าทำผิดกฎหมาย เนื่องจากอาจจะเป็นการประกอบการเล็กๆเฉพาะตนหรือในกลุ่มเล็กๆ และดำเนินกิจการในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวทางทะเลหรือเป็นลักษณะชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่แน่นอนได้

3. **ภาคประชาชน** ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในเข้ามาจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมายถึงประชาชน คือ ชาวเล บนเกาะหลีเป๊ะ

4. **พันธมิตร** ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบนาคะเสถียรและมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

บทบาทของผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ส่งสารซึ่งหมายถึงองค์กร/หน่วยงาน ,ผู้ประกอบการ, ประชาชนและพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถแบ่งออกได้เป็น 8 บทบาท คือ 1.) ด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง 2.) ด้านการให้ความรู้และคอยแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ 3.) ด้านการควบคุมมาตรการในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา 4.) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว 5.) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว 6.) ด้านการให้บริการที่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว 7.) ด้านการเป็นช่องทางในการนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และ 8.) ด้านการค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดการด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยขอจะเสนอเป็นตารางเพื่อให้มองเห็นภาพและสะดวกต่อการเข้าใจมากขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ลักษณะบทบาท	องค์กร/หน่วยงาน ,ผู้ประกอบการ, ประชาชนและพันธมิตร
1. ● ด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, ผู้ประกอบการ, มัคคุเทศก์ และชาวเล
2. ● ►ด้านการให้ความรู้และคำแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, ททท.ภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล)สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จ.สตูล, ผู้ประกอบการ, มัคคุเทศก์ และชาวเล
3. ● ►ด้านการควบคุมมาตรการในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา
4. ►ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, ททท.ภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล)สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จ.สตูล, ผู้ประกอบการ, มัคคุเทศก์ และชาวเล
5. ● ►ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, ททท.ภาคใต้ เขต1, สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว จ.สตูล, ผู้ประกอบการ, ชมรมมัคคุเทศก์ และชาวเล
6. ► ด้านการให้บริการกับนักท่องเที่ยว	อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, ผู้ประกอบการ, มัคคุเทศก์ และชาวเล
7. ● ด้านการเป็นช่องทางในการนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา	เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง
8. ● ด้านการค้นคว้าวิจัย เพื่อจัดการด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,มูลนิธิสืบนาคะเสถียรและมูลนิธิชัยพัฒนา

- ● บทบาทภายในเครือข่าย
- ► บทบาทภายนอก(ต่อนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ส่งสารในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีหลายบทบาทด้วยกัน โดยมีรายละเอียดสามารถอธิบายได้ตามลักษณะขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งบุคคลและกลุ่มบุคคลดังนี้

1.บทบาทของภาครัฐในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

1.1 บทบาทของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นแกนนำ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบอุทยานแห่งชาติตะรุเตาโดยตรง มีการจัดการ 3 ด้าน คือ 1.) ด้านการป้องกันและคุ้มครองทรัพยากรในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา 2.) ด้านการค้นคว้าวิจัย และ 3.)ด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ซึ่งเป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวยั่งยืน ภายใต้เป้าหมายที่ว่า "ทรัพยากรยั่งยืน คนที่อยู่หรือมนุษย์ยั่งยืน มีรายได้ยั่งยืน" ดังที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตะรุเตา คุณณัฐพล รัตนพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" การจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาก็เป็นงานอีกด้านหนึ่งใน 3 ด้าน ก็คือ

1. ป้องกันและคุ้มครองทรัพยากรในเขตอุทยานแห่งชาติ

2. ศึกษาค้นคว้าวิจัย

3. การจัดการเรื่องนันทนาการ และการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มาเพื่อสัมผัสกับธรรมชาติได้เรียนรู้ได้ประสบการณกลับไปโดยที่ทรัพยากรธรรมชาติยังคงอยู่อย่างยั่งยืน เป้าหมายของเรา คือ ทรัพยากรยั่งยืน คนที่อยู่หรือมนุษย์ยั่งยืนด้วย มีรายได้ยั่งยืน "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีบทบาทหลักในด้านการคุ้มครองดูแลทรัพยากรทั้งหมดในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตาบนพื้นที่ 9 แสนกว่าไร่ ที่มีความหลากหลาย ทั้งบนเกาะและท้องทะเล ซึ่งบนเกาะมีทรัพยากรมากมาย มีสัตว์หลายชนิด ที่ยังไม่พบที่อื่น แต่มาพบที่นี่ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้กับชาวจังหวัดสตูลและจังหวัดใกล้เคียง แล้วเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเยี่ยมชม มาพักผ่อนหย่อนใจ แล้วได้ความสุขความสำราญ มีความประทับใจกลับไป ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งได้กลับมาเที่ยวอีกเพื่อสร้างรายได้กับชุมชน ให้กับพื้นที่และจังหวัดสตูลมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันทรัพยากรก็คงอยู่และยั่งยืนและดีขึ้นด้วย โดยมีบทบาททางด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมองถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1.)สินค้าการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าหลายชนิด, ชายทะเล, น้ำทะเล, ปะการัง, ถ้ำ, น้ำตก, ปลาพยูนและปลาโลมา รวมทั้งประวัติศาสตร์ในอดีตที่เป็นสถานที่กักขังนักโทษ 2.)บริการการท่องเที่ยว เช่น สื่อความหมาย, ที่พักอาศัย, ร้านอาหาร,เรือนำเที่ยว มัคคุเทศก์และบริการดำน้ำ เป็นต้น 3.) ตลาด คือกลุ่มนักท่องเที่ยว มีทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยโดยส่วนใหญ่ชาวต่างชาติจะมาจากออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ ซึ่งเดินทางมาในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนนักท่องเที่ยวชาว

ไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง Summer โดยมีจัดการให้ได้ตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาใช้จ่ายเงิน มาท่องเที่ยวที่นี่แล้วมีการจับจ่ายใช้สอยให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากที่สุด และ4.)การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาชน, ภาครัฐ, หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, สำนักงานจังหวัดสตูล, เทศบาลเมืองสตูล, องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.), องค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) เป็นต้น ซึ่งอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การคิด การวางแผน อย่างเช่น จุดดำน้ำ โดยการประชุมปรึกษากัน ก่อนที่จะเปิดการท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาล ดังที่ คุณณัฐพล รัตนพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ทรัพยากรตรงนี้ 9 แสนกว่าไร่ เราอยากรักษาความอุดมฯตรงนี้ไว้ แล้วก็อยากให้คนมาเที่ยวเยี่ยมชม มีความประทับใจกลับไปแล้วได้กลับมาเที่ยวอีก เพื่อสร้างรายได้กับชุมชน ให้กับพื้นที่ ให้จังหวัดสตูลมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันทรัพยากรก็คงอยู่และยั่งยืนและดีขึ้นด้วย มาพูดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 1. สินค้าการท่องเที่ยวที่นี้มีอะไรบ้าง ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตต่างๆของตะรุเตา รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นที่ขังนักโทษ 2. เรื่องสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยว 3. ตลาด หมายถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว 4. สุดท้ายก็เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนของภาคประชาชน, ภาครัฐ, หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว"

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

1.2 บทบาทของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล

ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตาอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลได้ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยว ดังที่ คุณละออง ตรีพันธ์ เลขาธิการและเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

" ก็ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทยและก็ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างชาติเป็นจำนวนมาก "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในด้านการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล เป็นการส่งเสริมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาแห่งชาติตะรุเตามากขึ้น เช่น กิจกรรมการวิ่งย้อนร้อยประวัติศาสตร์ตะรุเตาซึ่งคุณละออง ตรีพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

" นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมและพักผ่อนที่อุทยานตะรุเตาในแต่ละปีหลายกิจกรรม เช่น ได้จัดกิจกรรมวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตะรุเตา ซึ่งเป็นกิจกรรมการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งขณะนี้กระแสเรื่องการออกกำลังกาย หรือกระแสการรักษาสุขภาพกำลังได้รับความนิยมจากทั้งนักกีฬาและนักท่องเที่ยว"

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

1.3 บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล)

ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารหลักในการรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลด้านสำนักงานและการผลิตสื่อ ซึ่งสื่อแบ่งออกเป็นสื่อ ออฟไลน์กับออนไลน์ โดยสื่อออนไลน์ สื่อออฟไลน์เป็นสื่อโปสเตอร์ แผ่นพับ ส่วนสื่อออนไลน์คือโทรทัศน์และสื่อวิทยุ ดังที่ คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช ฝ่ายการตลาดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" รับผิดชอบในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน โดยพื้นฐานคือ1.การให้ข้อมูลด้านสำนักงาน 2. คือการผลิตสื่อออกมา สื่อนี้ก็แบ่งเป็นสื่อ ออฟไลน์กับออนไลน์ สื่อออฟไลน์เป็นสื่อโปสเตอร์ แผ่นพับที่พวกเราทำ สื่อออนไลน์นี้ก็ทำสื่อผ่านโทรทัศน์และสื่อวิทยุ โดยภารกิจหลักที่หน่วยงานรับผิดชอบ เราทำเต็มที่สำหรับการประชาสัมพันธ์ให้กับอุทยานแห่งชาติตะรุเตา "

(ปรัชญากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 เป็นการส่งเสริมการขาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทุกปี เช่น การแสดงสินค้าการท่องเที่ยว ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ณ อิมแพค แอรีน่า-เมืองทองธานี และ ณ ไบเทค บางนา ซึ่งอยู่ภายใต้แผนและนโยบายการท่องเที่ยว ดังที่ คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" เราไปร่วมงานส่งเสริมการขาย เรื่องการเที่ยวเมืองไทย หรือว่างานท่องเที่ยวไทยไปทั่วโลก ไปออกบู๊ทที่กรุงเทพ เช่นที่ศูนย์สิริกิติ์หรือที่อิมเพคเมืองธานีหรือที่ไบเทค "

(ปรัชญากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

2.บทบาทของภาคเอกชนในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

2.1 บทบาทของสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

ผลการวิจัยพบว่าสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เป็นลักษณะองค์กร โดยมีองค์ประกอบของสมาคมจากผู้ประกอบการด้านต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งมีการประชุมทุกเดือนดังที่ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล คุณสามารถ เจริญฤทธิ์ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" สมาคมเรามีประชุมทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง นั้นในรูปขององค์กร จะ

มีกรรมการบริหารอยู่ 25 คน กรรมการสมาคม 25 คน กรรมการบริหาร 9 คน ก็มีรองนายก มีเลขา มีเหรัญญิก มีทุกอย่างครบในรูปขององค์กร "

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม, 2551)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ซึ่งร่วมด้วยผู้ประกอบการโรงแรม ผู้ประกอบการรีสอร์ท ,ผู้ประกอบการ เดินเรือ, ผู้ประกอบการเดินรถ, มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการของชำร่วย อีกทั้งได้รับความร่วมมือกับทางสำนักงานจังหวัดในเรื่องของงบประมาณในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น งบประมาณ อยู่ดีมีสุข เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นเพื่อธุรกิจของจังหวัดสตูล และเพื่อเงินทองไหลเวียนในจังหวัดสตูลให้มาก ดังที่ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล คุณสามารถ เจริญฤทธิ์ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" ร่วมกันโปรโมทพื้นที่ท่องเที่ยวของทะเลของจังหวัดสตูลนี้ สมาคมเองก็เป็นองค์กรเอกชน แต่ได้รับความร่วมมือจากทางจังหวัด โดยผู้ประกอบการในแต่ละสาขา เหมือนโรงแรม รีสอร์ท ที่จุดเดินเรือ จุดเดินรถ มัคคุเทศก์ แล้วก็ของชำร่วย ซึ่งเรารวมกลุ่มเข้ากันมาเป็นสมาคมของจังหวัด ก็ต้องพยายามทำพรือก็ได้ ที่ดึงคนให้เข้ามาในจังหวัดให้มากที่สุด"

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม, 2551)

ผลการวิจัยพบว่า นอกจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแล้ว สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูลยังมีบทบาทในด้านการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการภายในสมาคมและร่วมกับหน่วยงานด้านอื่นๆ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการเก็บขยะ, กิจกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหลังสึนามิ, กิจกรรมการแข่งขันวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตะรุเตาและกิจกรรมลอยเรือของชาวเล เพื่อให้กิจกรรมที่กล่าวมานี้อยู่คู่จังหวัดสตูล และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

2.2 บทบาทของผู้ประกอบการนำเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการนำเที่ยวมีบทบาทางด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งทองเที่ยวและบริการ มีตารเชื่องโยงกับนักท่องเที่ยวด้วยการแสดงสินค้าการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงนักท่องเที่ยว และยังมีบทบาททางด้านการให้ความร่วมมือในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมจัดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมกับกิจกรรมเก็บขยะ "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" อีกด้วย ดังที่คุณมุสหรี หมันเหตุ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" การเชื่อมโยงมีอยู่ 2-3 วิธีการ คือ 1. เปิดบู้ทที่ศูนย์สิริกิต เปิดบู้ทที่กรุงเทพฯ เปิดบู้ทบ่อยๆ เช่น เรามีกำลังทรัพย์ที่จะเปิดบู้ทบ่อยๆ ช่วงตุลาคม ช่วงมีนาคม "

" แล้วก็ดึงพวกนี้มาทำกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่ดีแล้วทำมาเข้าปีที่ 11 แล้ว ก็จะมีคนมาเข้าร่วมโครงการประมาณทั่วประเทศ 800-1,000 คน ทุกครั้งต่อครั้ง "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

2.3 บทบาทของผู้ประกอบการเดินเรือ

ผลวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการเดินเรือ หลีเป๊ะเฟอร์รี่ แอนด์ สปีดโบ้ท เป็นบริษัทท้องถิ่นเป็นของชุมชน เป็นบริษัทเดียวในจังหวัดสตูลที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการถือหุ้น ซึ่งมีชาวบ้านประมาณ 400 กว่าครัวเรือน และมีบทบาทในการแนะนำนักท่องเที่ยว ในเรื่องการปฏิบัติตัวในการเดินทางไปท่องเที่ยว ดังที่ คุณไกรวุฒิ ชูสกุล หัวหน้าหลีเป๊ะเฟอร์รี่ แอนด์ สปีดโบ้ท ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" กลุ่มที่เป็นบริษัทของท้องถิ่น เป็นบริษัทเดียวที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมถือหุ้นบริษัทเดินเรือ สามารถบอกได้ว่าสิทธิเสรีแสดงความเป็นเจ้าของได้ โดยการขยายหุ้นออกไปในโครงการ

แต่ละครั้งๆ ประมาณ 40 กว่าครัวเรือน เป็นการแนะนำมากกว่าในฐานะผู้ประกอบการ อย่างเช่น นักท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อจะขออนุญาตเป็นการสอบถาม ในการขายตรงกับลูกค้า ลูกค้าจะบอกว่าตะรุเตาเนี้ย เขาจะเอาคาราโอเกะลงไปได้ไหม เราก็บอกว่าไม่ได้ เขาก็จะถามเหตุผลว่าเช่นไร เราก็อธิบายให้ฟัง "

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า นอกจากบทบาทในการแนะนำนักท่องเที่ยวแล้ว หลีเป๊ะเฟอร์รี่ แอนด์ สปีดโบ้ท ยังมีบทบาทสร้างความตระหนักในเรื่องของทรัพยากรของท้องทะเลในการประกอบการดังนี้

" ในการอนุรักษ์โดยส่วนตัวหรือโดยกลุ่ม ต้องยอมรับจริงๆว่าเราได้ขายทรัพยากร แต่ขายให้คนเข้ามาเที่ยว ถ้าถามว่าทรัพยากรตรงนี้ไม่มี เราก็ไม่มีรายได้ นี่คือในฐานะหน้าที่และอาชีพ ทรัพยากรของท้องทะเลจังหวัดสตูลหรือผู้ประกอบการของจังหวัดสตูลเปรียบเสมือน "หม้อข้าวการหุงหาอาหาร" ถ้าไม่มีสถานที่ที่หุงหาอาหาร ไม่มีสถานที่สร้างงานทุกคนก็คงไม่มีงานทุกคนก็คงไม่มีอาชีพ ฉะนั้นอาชีพตรงนี้ทุกคนต้องปกป้อง ถึงแม้ว่าภาระหน้าที่ต่างกัน แต่ทรัพยากรอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นสิทธิของคนไทยทั้งประเทศ คนทั้งโลกกับการให้ข้อมูล "

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

2.4 บทบาทของผู้ประกอบการรีสอร์ท

ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้ประกอบการรีสอร์ทเป็นการให้ข้อคิดและตอบคำถามนักท่องเที่ยวทั้งในด้านการอนุรักษ์ เช่น เปลือกหอย ชายหาด ห้ามเก็บ แต่สามารถเก็บได้โดยการถ่ายภาพ เพราะถ้าเกิดทรัพยากรหมดไป ต่อไปนักท่องเที่ยวจะมาดูอะไร ส่วนในด้านรีสอร์ทได้มอบสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า,น้ำและความสะอาด และในด้านเรือสร้างปลอดภัยในการเดินเรือ โดยมีชูชีพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวภูมิใจ แล้วกลับมาท่องเที่ยวอีก ดังที่ คุณทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ มัคคุเทศก์และผู้จัดการทั่วไป บรรดาหยา รีสอร์ท ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" บอกกับนักท่องเที่ยวแบบปากต่อปากส่วนมาก ในเรือไม่ว่าจะพบชายหาด ไม่ว่าพบหน้ารีสอร์ท ไม่ว่าพบที่ตรงไหน ตรงไหน คือจะให้ข้อคิด จะให้ตั้งคำถาม หรือว่านักท่องเที่ยวถามมาจะตอบไปในด้านที่แบบช่วยกันอนุรักษ์ ถ้าเกิดว่าทางด้านรีสอร์ทก็เหมือนกัน ได้มอบสิ่งอำนวย

ความสะดวกให้กับเขา ไฟฟ้าเอย น้ำเอย ความสะอาดเอย เขาก็ไม่มาถ้าเราทำไม่ดี ทางด้านเรือก็เหมือนก็เหมือนกันมีซูซีพ มีความปลอดภัยสูง ลูกค้าภูมิใจเขาก็มาอีก"

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

2.5 บทบาทของชมรมมัคคุเทศก์

ผลการวิจัยยังพบอีกว่านอกจากบทบาทของมัคคุเทศก์ในการติดต่อสื่อสารเพื่อการนำในการรักษาธรรมชาติแล้ว ยังมีอีกบทบาทหนึ่งที่มัคคุเทศก์ทำร่วมกัน นั่นคือกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" ที่ทางชมรมมัคคุเทศก์ได้เป็นผู้จัดโครงการขึ้นมา เป็นการนำนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจเข้าร่วมเก็บขยะเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมเพียง150 บาท ในช่วงระยะแรกๆ และตอนนี้ประมาณ 500 บาท ในการทำกิจกรรม 3 วัน 2 คืน โดยมีวัตถุประสงเพื่อ การรักษาสภาพทรัพยากรให้มีความสวยงามอยู่ตลอด ซึ่งเป็นเป็นเป้าหมายหลัก ส่วนที่แฝงในการทำกิจกรรมนั่นก็คือการทำการตลาดแบบยั่งยืน เพราะการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมกิจกรรมเป็นทำให้นักท่องเที่ยวได้มาเห็นสถานที่จริงเกิดความประทับใจและมีการบอกปากต่อปากไปยังเพื่อน ญาติพี่น้อง คนในครอบครัวได้มาเที่ยวกันอีก ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ได้ประสบความสำเร็จ ดังที่ คุณมุสหรี หมันเหตุ รองประธานชมรมมัคคุเทศก์และผู้จัดการปากบารา แทรแวล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่ดีแล้วทำมาเข้าปีที่ 11 แล้ว ก็จะมีคนมาเข้าร่วมโครงการประมาณทั่วประเทศ 800-1,000 คน ทุกครั้งต่อครั้ง และจะมีบางส่วนดำสกูบ้าเก็บของใต้ทะเล 100-200 คน แล้วส่วนที่เหลือก็เก็บขยะข้างบน เป็นเชิงเที่ยวอนุรักษ์แล้วก็มีกิจกรรม คนพวกนี้ก็จะคุยปากต่อปากนะว่า แหล่งท่องเที่ยวสตูลนี้สวยจริงๆ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า มัคคุเทศก์มีบทบาทในการแนะนำและประสานกับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1.)แหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งชมปะการัง 2.)วิธีการท่องเที่ยวที่ถูกวิธี เช่น การใช้ครีมกันแดด และ 3.)การอนุรักษ์และคอยดูแลทรัพยากร โดยการชักชวนนักท่องเที่ยวไม่ให้ปฏิบัติตนนอกลู่นอกทาง เช่น เรื่องการให้อาหารปลา ดังที่ คุณมุสหรี หมันเหตุ /รองประธานชมรมมัคคุเทศก์และผู้จัดการปากบารา แทรแวล, คุณบัดดี สะอีด มัคคุเทศก์ บริษัทสตาพิ้งค์ และคุณไรน่าน เบ็นเด็น มัคคุเทศก์ บริษัท สตูลทัวร์ริสไกด์ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" การท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ไกด์เนี่ย จะต้องเป็นคนแนะนำและประสานงานให้กับนักท่องเที่ยวให้รู้ว่าเราควรจะเที่ยวและลงไปชมปะการังด้วยวิธีไหน อย่างถูก เพราะนักท่องเที่ยวบางคนไม่รู้ อย่างเช่นการใช้ครีมกันแดดเนี่ย ครีมกันแดดเนี่ยจะเป็นอันตรายต่อปะการังมากเลย แต่นักท่องเที่ยวทุกคนจะใช้ครีมกันแดดตอนลงไปดูปะการัง "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" เรามีเป้าหมายชัดเจนอยู่แล้วในเรื่องการอนุรักษ์ เรื่องการใช้ทรัพยากรให้มันนานๆ ที่สุดก็จะคอบดูแล ไกด์เองพยายามอย่าให้นอกลู่นอกทาง ก็คือว่าเป็นคนชักชวนนักท่องเที่ยวทำอะไรที่ว่ามันเกิดความเสียหาย อย่างการให้อาหารปลาก็คอยย้ำคอยเตือน ไกด์ว่าช่วยดูแลลูกค้าด้วยนะ ว่าน่าจะอธิบายให้เขาว่า ทำไมไม่ได้ ทำไมถึงต้องห้ามให้ ประมาณนี้ "

(ไรน่าน เบ็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า มัคคุเทศก์มีบทบาทในการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความใกล้ชิดกับมัคคุเทศก์มากเช่น การแนะนำ การตอบคำถามให้ความสะดวกสบายรวมทั้งการรักษาธรรมชาติให้สวยงามอยู่ตลอดเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวอีก ดังที่ คุณทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ มัคคุเทศก์และผู้จัดการทั่วไป บรรดาหยา รีสอร์ท ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" นักท่องเที่ยวเขาจะติดอยู่กับไกด์ส่วนมาก บทบาทหน้าที่อยู่กับไกด์กับข้อคิด ข้อคำถาม ให้ความสะดวกหรือว่ารักษาธรรมชาติให้สวยที่สุดให้เขามาอีก ให้เขาได้มาต่อไป "

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

3.บทบาทของภาคประชาชนในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของภาคประชาชนนั้นเป็นการแนะนำและดูแลนักท่องเที่ยวในการเล่นน้ำและการชมปะการัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ดังที่ คุณขจร ยาดำและคุณธีรพงศ์ พระอ๊ะ ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะและขับเรือนำเที่ยว ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" บอกกับคนขับเรือ เวลาไปให้ Take Care ลูกค้าให้ดี ถึงก็ดูแลลูกค้าไปดูปะการังให้หมดทุกที่ ที่ไหนที่ลำบากต้องบอกลูกค้า ต้องบอกคนขับเรือแล้วต้องบอกลูกค้าด้วย บอกคนขับเรือ ถึงคนขับเรือก็ไปทำการบอกลูกค้า "

(ขจร ยาดำ, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" ทำการแนะนำการดูแลปะการังน้ำตื้น เวลาน้ำลด พยายามเท้าให้อยู่ผิวน้ำ บางคนเราแนะนำไปแต่เท้าอยู่ใต้น้ำตลอด อีกอย่างนักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัว สำคัญมากับการดำน้ำ อย่างเช่น พวกเกี่ยวกับไตกับตับไม่สมควรดำน้ำ เพราะว่ามันจะช็อคง่ายที่เห็นๆหลายรายแล้วครับ"

(ธีรพงศ์ พระอ๊ะ, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของภาคประชาชน นอกจากเป็นการแนะนำและดูแลนักท่องเที่ยว ยังมีในส่วนของการผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดปี ดังที่ผู้ใหญ่บ้านชาวเลเกาะหลีเป๊ะ คุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" อยากให้ภาครัฐเข้ามาร่วมกิจกรรมกับเอกชนบนเกาะหลีเป๊ะ ที่จะจัดการท่องเที่ยว ให้ยั่งยืนและให้ทั้งปี โดยอยากให้ทางจังหวัดสตูลอุทยานแห่งชาติเข้ามามีบทบาทว่าให้ร่วมประชาสัมพันธ์กับเอกชนบนเกาะหลีเป๊ะ ให้มีการท่องเที่ยวทั้งปี "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

4.บทบาทของพันธมิตรในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

4.1 เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง)

ผลวิจัยพบว่า เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง)มีบทบาทในการเป็นช่องทางให้กับประชาชนและผู้ประกอบการในการนำเสนอปัญหาด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งช่วยเหลือและเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังที่ จีระพงศ์ จีวรงคกุล หัวหน้าเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ทุกคนมีสิทธิเหมือนกัน เราจะ Open เราจะมีคนที่มีความสามารถ คอยให้ความต้องการที่จะนำเสนอของบางบ้าน ของทุกคนจริงๆ บางคนมีปัญหา มีข้อคิดที่จะนำเสนออยู่ในใจ แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ก็ไม่กล้านำเสนอปัญหานี้ออกไป แต่ว่าเราจะมีคนที่คอยแสดง

ความกล้าในการ Present คน จะได้รู้ปัญหา ปัญหาเกิดจากอะไร จะเปิดโอกาสให้พูด เราจะได้สะสมปัญหาเอาไว้ เราเป็นพวกแหล่งสะสมปัญหา แล้วแก้ไขต่อไป"

" ก็ช่วยเหลือไป แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการช่วยเหลือ คือช่วยให้สามารถมีแรงบันดาลใจได้ด้วยตัวเอง"

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

4.2 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีบทบาททางด้านการวิจัยทรัพยากรธรรมชาติอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านค้นคว้าทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ และการศึกษาลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้, ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนทางด้านการผลักดันในเป็นแหล่งมรดกโลก โดยการจัดทำโครงการศึกษาจัดทำเอกสารพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน เพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ประจำปี 2550-2552 เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากขึ้น เพราะเมื่ออุทยานแห่งชาติตะรุเตา ประกาศเป็นมรดกโลก ก็จะทำให้ด้านต่างๆมีความภาคภูมิใจและตระหนักถึงความสำคัญของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มากขึ้น ทำให้มีการดูแลรักษามากขึ้น ดังที่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตะรุเตา คุณณัฐพล รัตนพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" เราจ้างให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มาศึกษาเพื่อจะประกาศให้เป็นมรดกโลก ก็กำลังดำเนินการอยู่คิดว่า มิถุนายนปี 2552 ก็คงเสร็จ คงนำเสนอรูปแบบการจัดการที่เสนอให้เป็นมรดกโลก เมื่อเป็นมรดกโลกแล้ว เราได้อะไร เราก็ได้ หนึ่ง อย่างน้อยความภาคภูมิใจ และนักท่องเที่ยวเมื่อเขารู้ว่าเป็นมรดกโลก เขาก็อยากจะมาดู เป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องที่ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

4.3 มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

มูลนิธิสืบนาคะเสถียรได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานของ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใน โครงการศึกษาจัดทำเอกสารพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน เพื่อเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ ประจำปี 2550-2552 ในด้านสังคมและ

กระบวนการจัดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 มูลนิธิชัยพัฒนา

มูลนิธิชัยพัฒนาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการเข้ามาจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเข้ามาวางรากฐานนำไปสู่การพัฒนาเพื่อรองรับการเยือนเสด็จของราชวงศ์และจะเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามาสื่อสารกับประชาชนในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีงบประมาณเข้ามารวมทั้งการพัฒนาอาชีพของประชาชนอีกด้วย ดังที่คุณเจตกร หวันสู อุปนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูลและผู้จัดการจอลลี่แทรเวล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" มูลนิธิชัยพัฒนาลงวางรากฐานไว้ก่อนสองปี ก่อนที่สมเด็จพระเทพจะเสด็จ เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่เข้ามาสื่อสารกับคนในชุมชนนะ แล้วก็ไม่แน่ใจว่ารูปแบบของการสื่อสารที่ผ่านมานี้ เขาก็มีงบประมาณลงมา มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อให้ผู้หญิงหรือแม่บ้านที่อยู่ในเกาะ ให้คิดมองวิธีการทำมาหากินด้วย "

(เจตกร หวันสู, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

2. สาร หรือ ประเด็นการสื่อสารเพื่อการจัดการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นตารางเพื่อให้มองประเด็นต่างๆได้สะดวกขึ้น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงประเด็นการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	►● ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรใต้ท้องทะเล เช่น ปะการัง, ปริงทะเล ,หอยเม่น ปลานานาชนิด เป็นต้น
	►● การแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วิธีการลงเล่นน้ำดูปะการังที่ถูกต้อง เป็นต้น
	►● การซ่อมแซม โดยการเก็บขยะ ซึ่งมีการจัดโครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม"
	● ทุกภาคส่วนได้รับทราบ เข้าใจและร่วมกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ
	● หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	● แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะและผลกระทบ
ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว	►● กิจกรรมการวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์
	►● กิจกรรมลอยเรือของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ
	►● กิจกรรมการเก็บขยะ ซึ่งเรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม"
	► การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว
	► ความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติ
ด้านการบริการนักท่องเที่ยว	► การเดินทาง,เรือ, ห้องพัก และบอกวิธีการจ่ายเงิน
ด้านกฎระเบียบ	►● กฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอง , กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตา พระราชบัญญัติต่างๆ
	● กฎของชาวเลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อการจัดการด้านการเดินเรือและนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ชาวเลในพื้นที่

● ประเด็นการสื่อสารภายในเครือข่าย ► ประเด็นการสื่อสารภายนอก(กับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป)

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการบริการนักท่องเที่ยวและด้านกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประเด็นที่หลายๆ องค์กรให้ตระหนักในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยมีประเด็นในเรื่องของการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติใต้ท้องทะเล เช่น ปะการัง, ปริงทะเล ,หอยเม่น ปลานานาชนิด เป็นต้น, มีการซ่อมแซม โดยการเก็บขยะ ซึ่งมีการจัดโครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" นอกจากการเก็บขยะในโครงการแล้ว ผู้ประกอบการหรือชาวเลที่พบเห็นสิ่งสกปรกหรือขยะต่างๆก็ช่วยกันดูแลทำความสะอาดอยู่เสมอ เช่น การดึงเชือกหรืออวนที่ติดอยู่กับสถานที่หรือทรัพยากรออก เป็นต้น และมีการแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วิธีการลงเล่นน้ำดูปะการังที่ถูกต้อง เป็นต้น ทั้งนี้ทุกภาคส่วนได้รับทราบเข้าใจและร่วมกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอาไว้ ดังที่ คุณสามารถ เจริญฤทธิ์ , คุณณัฐพล รัตนพันธ์, คุณไรน่าน เบ็นเด็น, คุณทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, คุณสรรชัย ศิริฮันและคุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการ 1.สิ่งแวดล้อม ในเรื่องของขยะ ในเรื่องของการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว "

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2551)

" เราก็ต้องพูดคุยทำความเข้าใจว่า บางจุด บางฤดู จำเป็นต้องเว้นไว้ เราต้องอธิบายด้านวิชาการให้กับชาวเล นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เข้าใจด้วย ไม่งั้นไม่ยั่งยืนหรอกครับ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องขอความร่วมมือให้ช่วยดูแล เป็นหูเป็นตามากกว่า เพราะว่าอย่างเรื่องานปฏิบัติงานหรือการทำงานของไกด์ โดยปกติก็อยู่ในกรอบของการอนุรักษ์อยู่บ้างแล้ว แต่ว่าเรื่องที่เป็นปัญหาบ่อยจริงๆคงเป็นเรื่องที่มีการทำลายทรัพยากรหรือการใช้ทรัพยากรผิดประเภทจากกลุ่มคนนอก "

(ไรน่าน เบ็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" ประเด็นส่วนมาก ประเด็นทรัพยากรใต้ท้องทะเล อนุรักษ์เก็บไว้กับฤดูกาลปิดทัวร์ก็มีการซ่อมแซมเก็บขยะ ซ่อมเวลาเชือกไปพันอวนไปติด เกาะอยู่ตลอด "

" เรื่องขยะล้นเกาะ จะทำอย่างไรดี เรื่องจะบอกทางด้านรีสอร์ทแต่ละรีสอร์ท ว่าไม่อยากเอาของที่เป็นขวด, กระเบื้องลงไปขายได้ไหม พวกเบียร์กระป๋อง พวกเหล้า ก็เอาเป็นเหล้าพวกพลาสติก แบบของต่างประเทศที่เขาทำไป ขยะจะได้ไม่ล้นเกาะ มันจะได้เป็นเศษกระเบื้องตันอยู่ในเกาะ แล้วก็เวลาเอาอาหารกล่องไปกิน ทุกๆ สถานที่ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ก็คือให้นำออกมาแล้ว ๆ พร้อมที่จะกลับ"

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" ส่วนมากเป็นเรื่องขยะ เรื่องขยะตอนนี้เกาะหลีเป๊ะเยอะมาก "

" ก็เรื่องปะการัง จะเน้นชุดเรือหาง จะเน้นให้บอกพูดคุยกับเขา เออ...ทำอย่างนี้ๆ คือยกตัวอย่างถ้าเกิดเป็นน้ำตื้นชุดเรือหางจะล็อค ยกตัวอย่างว่าไปที่จาบัง เหมือนที่อาดัง เกาะอาดังพอน้ำตื้นจะมีปัญหากับแขกเรื่องหอยเม่น พูดง่ายๆว่าแขกบางคนว่ายน้ำไม่เป็น ใส่ชูชีพ ขายังอยู่ที่พื้น "

(สรรชัย ศิริฮัน, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" ประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเป็นอย่างไร อะไรเป็นอย่างไรให้เขาเข้าใจ และเราก็ช่วยดูแลปะการัง ของเราสมบัติของเราที่อยู่ข้างเดียวบนเกาะหลีเป๊ รอบเกาะอาดัง "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

อีกทั้งผลวิจัยพบว่า ในการจัดโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์แห่งเกาะหลีเป๊ะ มีประเด็นการสื่อสารเพื่อการให้ความรู้แก่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ จากวิทยากร โดยเกี่ยวกับหลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประเด็นขยะมูลฝอย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

" หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 10 ประการ

1.การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี

2.การลอดการบริโภคที่มาเกเกินจำเป็น และการลดของเสียจะช่วยเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

3.การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

4.การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว

5.การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

6.การมีส่วนร่วมเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว

7.การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ

8.การฝึกอบรมบุคลากร

9.การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อม

10.การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ "

และประเด็นขยะมูลฝอยได้กล่าวถึง แหล่งกำเนิด, ชนิดและประเภทของขยะมูลฝอย,อีกทั้งยังกล่าวถึงผลกระทบของขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ สรุปได้ดังนี้

" แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ

การจัดการขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด เป็นการลดปริมาณมูลฝอย โดยการ ลดการใช้ (Reduce), ใช้งานซ้ำ (Reuse), แยกและแปรรูปการใช้งาน (Recycle), ซ่อมแซม (Repair) และหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์อันตราย (Reject)"

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาร่วมกิจกรรมและท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาอันจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้แก่ กิจกรรมการวิ่งย้อนร้อยประวัติศาสตร์ ,พิธีกรรมลอยเรือของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ และกิจกรรมการเก็บขยะ ซึ่งเรียกว่า "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" ดังที่ คุณละออง ตรีพันธ์, คุณบัดดีน สะอีด, คุณทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ และคุณมุสหรี หมันเหตุ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" เราได้ดำเนินการทุกๆปี ซึ่งเป็นฤดูกาลของการเปิดเกาะ หรือเปิดฤดูกาลการท่องเที่ยว คือ พานักท่องเที่ยวและกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันลงไปพักที่เกาะแล้วก็ตื่นเช้าขึ้นมาได้ชมบรรยากาศของเกาะ โดยการวิ่งไปจากเส้นจากอ่าวพันเตมะละกา ไปจนถึงจุดกลางเกาะแล้วก็วกกลับ ก็คือจุดสตาร์ทกับจุด Finish ส่วนผู้ติดตามหรือว่าผู้เข้าร่วมงานที่ไม่ได้เข้าร่วมวิ่ง เราก็จะมีกิจกรรม walk really บริเวณชายหาดของอ่าวพันเตมะละกาให้ร่วมสนุกสนาน ซึ่งทั้ง2ปี ที่ทางสำนักงานได้ดำเนินงานเป็นผู้จัดการแข่งขันประเภทนี้ ก็ได้รับความตอบรับจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" วันแรกเขาจะรวมตัวกันต่อเรือ ต่อเรือที่จะลอยนี้ ต่อเสร็จวันที่สองเขาจะแห่เรือตัวนี้ไปรอบหมู่บ้าน แล้วก็มาตั้งรับ แล้วหลังจากนั้นให้ชาวเลทุกคน ตัดผมตัดเล็บไว้ทุกข์โยนเหรียญเข้าไป แล้วอธิษฐาน เสร็จแล้ววันที่สามก็จะเอาเรือนี้ลอยออกไป แล้วก็มีการทำนายว่าถ้าเรือออกไปและออกไปข้างนอก ปีนั้นชาวเลก็จะอยู่กันอุดมสมบูรณ์ อยู่กันอย่างผาสุก แต่ถ้าเกิดเรือนั้นออกไปแล้วโดนคลื่นตีเข้ากลับมาแสดงว่าปีนั้นชาวเลโชคร้าย ทำมาหากินลำบาก "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

" นักศึกษาก็รวบรวมกันมา ค่าใช้จ่ายก็คือสปอนเซอร์ทั่วไป ก็คือบริษัททัวร์ก็ได้แจกจ่ายเรื่องเรือ,เรื่องอาหาร,เรื่องเต้นท์ที่พัก และก็ได้ไปเก็บขยะตอนฤดูกาลปิดทัวร์ ให้พร้อมต้อนรับลูกค้า ต้อนรับท่องเที่ยว ที่จะมานี่ต่อไป นักศึกษากับไกด์ ร่วมมือกันไปเก็บขยะทุกๆปี ปีและสองครั้ง ตอนปิดกับตอนเปิด "

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

" รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่ดีแล้วทำมาเข้าปีที่ 7 แล้ว ก็จะมีคนมาเข้าร่วมโครงการประมาณทั่วประเทศ 800-1,000 คน ทุกครั้งต่อครั้ง และจะมีบางส่วนดำสกูบ้าเก็บขยะใต้ทะเล 100-200 คน แล้วส่วนที่เหลือก็เก็บขยะข้างบน "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" งานเก็บขยะนี้เป็นของสมาคมมัคคุเทศก์โดยตรง ร่วมกับจังหวัดจัดมาทุกปี "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นของการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นสารที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลและตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และเกิดความประทับใจอยากที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีก ดังที่คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช, คุณณัฐพล รัตนพันธ์ และคุณมุสหรี หมันเหตุ มัคคุเทศก์และผู้จัดการปากบารา แทรเวล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ถ้าเรามองว่าการท่องเที่ยวอะไรคือหัวใจสำคัญแน่นอนครับ หนึ่งต้องแหล่งท่องเที่ยว สอง.ก็คือว่าการสื่อสาระสำคัญมากครับ แล้วไม่มีแหล่งเราก็สื่อสารไม่ได้แต่การสื่อสารสำคัญมากอย่างมาเลเซียเห็น Poly Asia ทุกคนก็อยากไปมาเลเซีย ถ้าคุณอยาก "go Asia" คุณไปมาเลเซียได้ไม่ใช่อีกเรื่องหนึ่ง อย่างอินเดีย Incerdible India เหมือนครับ Amazing Thailand เหมือนกัน เพราะฉะนั้นสื่อเป็นเบื้องต้นที่สุดและเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและสามารถที่จะเปลี่ยนภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้ "

(ปรัญชากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" ถ้ามองการท่องเทียวก็ต้องมองดูว่าสินค้าการท่องเที่ยวที่นี้มีอะไรบ้าง รวมทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตต่างๆของตะรุเต่านี้มีเยอะตั้งแต่ธรรมชาติมีป่าหลายชนิด, ชายทะเล, ชายหาดที่สวยงามในน้ำในทะเลก็มีปะการัง มีน้ำมีน้ำตกมีพะยูนมีโลมา ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นที่ขังนักโทษก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" บางคนชอบเสียงเพลง บันทึกเป็นเสียงเพลง มาเขียนเพลงเป็นดนตรี ก็คือวัตถุดิบทั้งหมดนี้คือที่มาของการสื่อสาร ที่จะพูดต่อ อยู่ที่ซึมซับวัตถุดิบ คือในเนื้อทราย เนื้อน้ำ ทั้งหมดนี้แหละเป็นที่มาของการสื่อสารทั้งหมด ไปปากต่อปาก ที่นี้สวยมาก ไกด์หล่อมากอะไรก็ว่าไป "น้ำใส ไกด์หล่อ มันเริ่มจากความประทับใจ บางคนชอบอาหารทะเลที่นี้ บางคนชอบโรตีอร่อย เรื่องพวกนี้เป็นวัตถุดิบในการสื่อสารที่ดี "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

2.3 ด้านการบริการนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นส่วนใหญ่ทางด้านบริการนักท่องเที่ยวจะเป็นเรื่องของการบอกถึงเรื่องการเดินทาง,เรือ, ห้องพัก และบอกวิธีการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นส่วนของการติดต่อระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวกับนักท่องเที่ยว ดังที่ คุณมุสหรี หมันเหตุ รองประธานชมรมมัคคุเทศก์และผู้จัดการปากบารา แทรแวล ,คุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ ผู้ใหญ่บ้านชาวเลเกาะหลีเป๊ะและคุณไกรวุฒิ ชูสกุล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" เรามีห้องแอร์ เรามีห้องพัดลมราคาเท่านี้ เป็น packet หรือว่าคุณจะเดินทางกันมาเอง เช่น จอง booking เรื่องเรือ เรื่องห้องพัก ราคาเท่านี้ จ่ายที่ office ที่ท่าเรือง่ายๆ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" การคมนาคมอะไรก็แล้วแต่อาทิตย์ครั้งละ 2 ครั้ง เรือมานอนอยู่กลับ วันพฤหัส ศุกร์กลับอาทิตย์ มีทุกอาทิตย์ "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" การกำหนดว่าวันหนึ่งวิ่งกี่รอบ มีกี่เที่ยว การที่จะใช้เรือเสริมอะไรต่างๆ คือเป็นโปรแกรมของการเดินเรือให้นักท่องเที่ยวได้มั่นใจในการเดินเรือ ว่าเรือวิ่งทุกวัน คนเดียวในเกาะหลีเป๊ะก็ต้องวิ่งไปรับ"

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

2.4 ด้านกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่า ยังมีอีกประเด็นหนึ่งในกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา นั่นคือกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตาใช้ในการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนทั่วไปในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยเป็นกฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอง , กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพระราชบัญญัติต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการเรือต้องมีใบอนุญาตจากกรมเจ้าท่าและมีการขออนุญาตเข้ามาประกอบการในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยที่กรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจะมีเงื่อนไขต่างๆในการนำนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยว อย่างเช่น ต้องมีซูชีพครบตามจำนวนคน,ต้องมีมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง และต้องไปเที่ยวหรือดำน้ำในจุดที่ทางอุทยานแห่งชาติตะรุเตากำหนด ดังที่ คุณณัฐพล รัตนพันธ์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" กฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา, กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีพระราชบัญญัติมากมายที่ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ รวมทั้งผู้ประกอบการ แต่ถ้าทุกคนปฏิบัติไปตามนี้ การท่องเที่ยวยั่งยืนแน่นอน เพราะว่าทรัพยากรยังคงอยู่เพราะเราบริหารจัดการ เราไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องกำไรเรื่องผลประโยชน์ แต่เรามุ่งเน้นเรื่องทรัพยากร "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า นอกจากกฎของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเอง , กฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพระราชบัญญัติต่างๆ ยังมีกฎของชาวเลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อการจัดการด้านการเดินเรือและนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ชาวเลในพื้นที่ โดยเป็นการช่วยกันดูแลชุดเรือหางที่ทำผิด ไม่มีการลงโทษ แต่เป็นเพียงการพูดคุยบอกกล่าวตักเตือนชุดเรือหาง ดังที่ คุณสรรชัย ศิริฮัน ประธานชมรมเรือหางชาเลเกาะหลีเป๊ะ ได้ให้ สัมภาษณ์ดังนี้

" ใครผิดกลับมาก็บอก ยกตัวอย่าง มีเรือออกไป 50 ลำอย่างนี้ จะมีลำหนึ่งที่ทำผิดกฎ เขาจะกลับมาบอก อีก 40 บอก ไม่ได้ทำโทษอะไร แต่กลับมาคุยกัน บอกว่าอย่างนั้นไม่ได้นะ "

(สรรชัย ศิริฮัน, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

3. **สื่อ/ช่องทาง**การสื่อสารเพื่อการจัดการ

ผลการวิจัยพบว่า สื่อ/ช่องทางที่ใช้ในกระบวนสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีหลายประเภทด้วยกัน ทั้งสื่อมวลชน, สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 **สื่อมวลชน**

ผลการวิจัยพบว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่องค์กรหรือหน่วยงาน,ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนในเขตอุทยานฯ ใช้ในการสื่อสาร เช่น รายการโทรทัศน์ "เที่ยวละไมไทยแลนด์" และรายการ TV Thunder ทางช่อง 3 , Cable TV (นครศรีธรรมราช - หาดใหญ่) และช่อง 11 อีกทั้งชาวเลยังมีการคาดหวังที่จะใช้สื่อโทรทัศน์จากสถานีที่มีความนิยมสูงอย่างเช่น ช่อง 3 และ ช่อง7 ดังที่ คุณมุสหรี หมันเหตุ, คุณณัฐพล รัตนพันธ์ และ คุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" กรณีการเชื่อมโยงให้คนทั้งประเทศได้รู้ ก็คือ ดึงส่วนของทางรัฐ ทางราชการ แล้วก็หน่วยงานของการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อจะมา present เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่นี่ นำรายการ TV ต่างๆลงมาสู่ชุมชน และรู้แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เช่น รายการเที่ยวละไมไทยแลนด์ที่เราได้นำมา รายการต่างๆที่เขาไปเชิญเขามา คือเรามาทำ เช่น TV Thunder ต่างๆที่เราเคยทำมา "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีการเสนอทางทีวี เคเบิลทีวี(นครฯ-หาดใหญ่) เพื่อบอกข่าวสารช่วงเทศกาลท่องเที่ยว หรือมาตรการต่างๆในการท่องเที่ยว "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" ถ้ามีการสื่อสารมาช่วยพัฒนาก็จะดีขึ้น อยากได้ Sport ออกทาง TV แต่ตอนนี้ยังไม่สามารถขอความอนุเคราะห์จากใครได้เพราะว่าจังหวัด จังหวัดก็ออกให้ช่อง 11 ช่อง11 คนไม่นิยม"

" อาจมีกิจกรรมตั้งเป็นชมรมหรือสมาคมเข้ามาขอส่วนร่วมจะเก็บเงินส่วนรวมแล้วก็ไปยิง Sport มีเกาะหลีเป๊ะเกาะเดียวกำลังจะทำอยู่คือเก็บรวมผู้ประกอบการคนละ 1,000-2,000 แล้วก็ไปจ้างช่อง 3 ช่อง 7 จัดการให้ แต่ถ้าเราจะออกคนเดียวเราก็ไม่มีความสามารถที่จะออกได้ เพราะว่า 2 ช่องนี้แพงมาก "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่า ในกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวตะรุเตาได้มีการใช้สื่อวิทยุในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เมื่อถึงฤดูกาลท่องเที่ยว ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกับผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ร่วมชี้แจงถึงกิจกรรมต่างๆ โดยผ่านทางสถานีวิทยุท้องถิ่น เช่น สถานี อสมท.จังหวัดสตูล, สถานีวิทยุท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุอื่นๆ ดังที่คุณละออง ตรีพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" บางทีถ้าถึงฤดูกาลท่องเที่ยว หรือก่อนจะถึงกิจกรรมต่างๆ ทางผอ. กับทางผู้ว่าจะไปออกรายการวิทยุ ซึ่งทุกวันจันทร์จะมีรายการผู้ว่าพบประชาชน ก็จะมีผอ.เข้าไปร่วมชี้แจงกิจกรรมนั้น เขาจะทำผ่านวิทยุท้องถิ่นของ อสมท., สถานีวิทยุท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและก็เป็นสถานีวิทยุของที่อื่น "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

ผลการวิจัยพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์ที่องค์กร/หน่วยงานใช้เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น โฟกัสของหาดใหญ่ซึ่งเป็นการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมของอุทยาน และเป็นประเด็นเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของปลาโลมาในเขตอุทยานฯ ดังที่ คุณณัฐพล รัตนพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" บางทีก็เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น โฟกัสของหาดใหญ่ "

" อย่างวิ่งย้อนรอยฯ, รักษ์เลรักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม, โครงการโอเชี่ยนหรือโครงการตกปลานานาชาติ 4 กิจกรรมใหญ่ ก็จะเป็นกิจกรรมระดับประเทศ จังหวัด ภูมิภาคอื่นๆ "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" หนังสือพิมพ์เราก็มีลง ส่วนมากเราลงข่าว บางครั้งมีปลาโลมามาเล่นน้ำบริเวณน่านน้ำอุทยานฯ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

สื่อมวลที่เป็นนิตยสาร ส่วนใหญ่ เป็นลักษณะการลงข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งพบได้น้อยมากในสื่อนิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่นนิตยสาร Trips และ อนุสาร อ.ส.ท. โดยส่วนใหญ่เป็นสื่อที่บริษัทนำเที่ยวนิยมลงสื่อนิตยสารก่อนเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นต้น

3.2 สื่อบุคคล

สื่อบุคคลเป็นสื่อที่ทุกองค์กรหรือหน่วยงาน, ผู้ประกอบการ, ประชาชนรวมทั้งพันธมิตรได้ใช้ในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ดังต่อไปนี้

มัคคุเทศก์, ผู้ประกอบการด้านต่างๆและประชาชนในเขตพื้นที่อุทยานฯ

มัคคุเทศก์, ผู้ประกอบการด้านต่างๆและประชาชนมีการสื่อสารในลักษณะ "ปากต่อปาก" ในด้านการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ดังที่ คุณเจตกร หวันสู, คุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ , คุณธีรพงศ์ พระอ๊ะ และคุณบัดดีน สะอีด ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" แล้วก็ช่องทางที่มันมองว่ามันมีคุณค่า แล้วมองไม่เห็นคือปากต่อปาก คือเป็นช่องทางที่แลแล้วมันตีเป็นราคาไม่ได้ แต่มันเป็นช่องทางที่ ปากต่อปาก "

(เจตกร หวันสู, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" แน่นอนนะครับ ประทับใจทุกราย สำคัญที่การสื่อสารนะครับ ไม่ใช่ว่าขับเรือเป็นอย่างเดียว ต้องถาม-พูดอะไรด้วย"

(ธีรพงศ์ พระอ๊ะ, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" ประทับใจมากที่สุดโดยวิธี ประชาสัมพันธ์แล้วพูดคุยกับลูกทัวร์ ลูกค้าที่มาสัมผัสด้วยตัวเองแบบปากต่อปาก "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" บอกด้วยใช้ปากนี่แหละบอก แหลงเลย "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

วิทยากร

เป็นการสื่อสารในลักษณะการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ดังที่ คุณจีระพงศ์ จีวรงคกุล, คุณธเนศ ทวีบุรุษ และคุณทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

" แต่ช่วงที่ดำเนินการ สื่อที่เราใช้ก็คือวิทยากร"

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

" การชี้แจงกลุ่มใหญ่ การใช้วิทยากรมากระตุ้นในส่วนของเรื่องสภาพจิตใจ เรื่องของการเตรียมความพร้อม ในเรื่องการแบ่งกลุ่มให้ไปจัดกิจกรรมในพื้นที่ของเค้า "

(ธเนศ ทวีบุรุษ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2551)

" ได้ขึ้นไปบรรยายให้เขาฟัง เรามีโอกาสได้ไปนั่งในโต๊ะประชุม ด้วยอุทยานฯ ด้วยบริษัทหลายๆ บริษัท ททท.ก็ดี กับเรื่องข้อมูลการท่องเที่ยว หลายๆ อย่าง"

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

โต๊ะหมอ

โต๊ะหมอเป็นสื่อบุคคลของชาวเล โดยมาจากการที่ชาวเลเป็นคนที่ไม่มีศาสนา มักสร้างศาลขึ้นมาแทนพระภูมิเจ้าที่ ชาวเลเชื่อว่าทุกอย่างล้วนมีวิญญาณศักดิ์สิทธิ์สิงอยู่ ต้องให้ความเคารพ ผีเกิดจากวิญญาณของบรรพบุรุษ และเกิดจากธรรมชาติ เช่น ผี เจ้าเกาะ ผีน้ำ ผีไม้ ผีหอย ผีปู จึงต้องหาวิธีป้องกันผีโดยใช้ด้ายผูกไว้ที่แข แต่ต้องให้โต๊ะหมอเสกคาถาเสียก่อน เพื่อป้องกันผีร้ายไปด้วยในตัว เขาเชื่อว่าโต๊ะหมอสามารถสื่อสารกับวิญญาณของผีต่างๆ ได้จึงกลายเป็นบุคคลสำคัญของชุมชน เมื่อมีคนป่วยขึ้นมาในหมู่บ้าน ชาวเลจะไปหาโต๊ะหมอให้ดูอาการ เพราะเขาเชื่อว่าการเจ็บป่วยเกิดจากการกลั่นแกล้งของผี ทั้งนี้สื่อ โต๊ะหมอ เป็นสื่อที่ธำรงรักษาประเพณีและความเชื่อของชุมชน ช่วยให้การท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณี ทำให้เกิดความ

น่าสนใจ รวมทั้งโต๊ะหมอเป็นสื่อที่ทำให้การสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นการสื่อสาร ด้านการช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพราะชาวเลเชื่อถือและไว้วางใจคำพูดของโต๊ะหมอ

ดารานักแสดง

บริษัทนำเที่ยวและชมรมมัคคุเทศก์ได้มีติดต่อการนำดารามาร่วมกิจกรรม เช่น โครงการเก็บขยะ ที่เรียกว่า รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ดังที่คุณ มุสหรี หมันเหตุได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" แล้วก็มีกลุ่มของดารา บางส่วนที่เป็นธรรมดาแล้วก็ contact กับชมรมมัคคุเทศก์ แล้วก็ดึงพวกนี้มาทำกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเป็นสื่อบุคคลที่มีการสื่อสารโดยวิธีการ "บอกต่อ" โดยที่นักท่องเที่ยวมีความประทับใจแหล่งท่องเที่ยวแล้วอยากกลับมาเที่ยวอีก ดังที่คุณเจตกร หวันสู, คุณมุสหรี หมันเหตุ และนักท่องเที่ยวท่านหนึ่งได้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ถ้าเราทำทัวร์ดีได้รับการไว้วางใจ เขาก็จะบอกต่อแล้วมันก็จะส่วนมาที่พี่ทำมาลูกค้าที่เกิดจากการบอก ปากต่อปากนี้ "

(เจตกร หวันสู, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" คนพวกนี้ก็จะคุยปากต่อปากนะว่า แหล่งท่องเที่ยวสตูลนี้สวยจริงๆ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" พอลงไปที่โน่น ความงามของธรรมชาติ มันหลงเหลืออยู่อีกเยอะเป็นสิ่งที่ประทับใจก็เลยกลับมาอีกเพราะว่าถ้าเกิดมี ที่อีกเยอะแยะที่เราไปแล้ว เราเห็นแล้วมันไม่มีความงามตามธรรมชาติเหลือแล้ว มีแต่ความเจริญ ความสกปรก แต่ที่นี้สวย แล้วมีหลากหลาย หมายถึงว่ามีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ มีหาดที่ค่อนข้างจะเจริญ แล้วอีกด้านหนึ่งสวยงามมากๆ"

(นักท่องเที่ยว, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

หอสมุดกลาง ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 สื่ออินเทอร์เนต

สื่ออินเทอร์เนต เป็นสื่อที่หลายๆองค์กรหรือหน่วยงาน รวมทั้งผู้ประกอบการใช้ มีทั้ง Website, E-mail, Msn และ Hi-5 เพื่อการให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือหน่วยงานและบริษัทและเป็นช่องทางการติดต่อกับนักท่องเที่ยวดังที่ คุณมุสหรี หมันเหตุ และคุณละออง ตรีพันธ์ ได้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" มีอะไรบ้างให้กับลูกค้า ในลักษณะนี้คือ 1. ข้อมูลจัดให้เค้าหรือ 2.ให้เขาดูใน website 3.คือส่ง E-mail ไปให้เขา ก็มี 3 วิธีการที่ให้เค้าดูข้อมูล "

" ส่วนใหญ่ office จะไม่มีส่วนใหญ่ทำงานอยู่ที่บ้าน มีแค่มือถือเครื่องหนึ่ง ก็ติดต่อกันได้ มี E-mail ติดต่อ แล้วคุยกันใน Hi-5 ง่ายการสื่อสารเดี๋ยวนี้มันง่าย พอต่อเนื่องให้ website เดียวก็เข้าไป link กันเอง จริงๆมันมาทุกทาง msn ก็คุย "ที่นี้สงบ" "คุณมาที่นี้" "ผมอยู่ตรงนี้ที่นี้" Profile ของฉัน คุณเข้าไปดูสิ มีคนเข้ามาดูวันหน้า 300-400 คน นี้คือเรื่องปัญญาอ่อนเรื่องเด็กๆ แต่มันก็มีผล "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน เว็บไซต์ก็จะพ่วงอยู่กับเว็บไซต์ของจังหวัด "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

3.4 สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจที่นำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีความหลากหลาย ได้แก่ อินเทอร์เนต, กิจกรรม, โปสเตอร์, แผ่นพับ,ป้าย, จดหมายข่าว เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการใช้สื่อเพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

กิจกรรม

สื่อกิจกรรมมีด้วยกัน 2 ลักษณะคือกิจกรรมในการท่องเที่ยวซึ่งหลายฝ่ายๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตาได้ร่วมมือกันระหว่างภาคีเครือข่าย เช่น กิจกรรมวิ่งย้อนรอยประวิติศาสตร์ตะรุเตา, กิจกรรม" รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" และพิธีกรรมการลอยเรือของชาวหลีเป๊ะ อีกลักษณะคือกิจกรรมส่งเสริมการขายโดยผู้ประกอบการได้มีการจัดกิจกรรมโดยการออกบู้ทเสนอแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม ณ ที่ต่างๆ เช่น ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิต์, ณ อิมแพค แอรีน่า-เมืองทองธานี และ ณ ไบเทค บางนา ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล) ดังที่ คุณณัฐพล รัตนพันธ์, คุณละออง ตรีพันธ์ คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช และคุณมุสหรี หมันเหตุ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" เรามีกิจกรรมซึ่งขึ้นอยู่กับเทศกาล เช่น กิจกรรมรณรงค์เก็บขยะ ก่อนเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว ช่วงเดือนตุลา "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" โดยสำนักงานได้ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมและพักผ่อนที่อุทยานตะรุเตาในแต่ละปีหลายกิจกรรม เช่น ได้จัดกิจกรรมวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตะรุเตา "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" เราไปร่วมงานส่งเสริมการขาย เรื่องการเที่ยวเมืองไทย หรือว่างานท่องเที่ยวไทยไปทั่วโลก ไปออกบู๊ทที่กรุงเทพ เช่นที่ศูนย์สิริกิต์หรือที่อิมเพคเมืองธานีหรือที่ไบเทค นอกจากนี้เรายังทำโครงการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคแล้วแต่ ว่านโยบายของแต่ละปีว่าเราจะไปทำตลาดที่ไหน อย่างเช่น ไปภาคเหนือ เราก็ยกกันไปจัดบู๊ท พาผู้ประกอบการไป ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสตูลและสงขลาไปทำประชาสัมพันธ์ร่วมกันในภูมิภาคนั้น นี้เป็นการประชาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทุก "

(ปรัชญากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

ห้องนิทรรศการ

ห้องนิทรรศการจัดโดยอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีด้วยกัน 2 จุด คือ ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติตะรุเตาท่าเทียบเรือปากบารา ต. ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล และ ณ เกาะตะรุเตาที่ทำการอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ตั้งอยู่ที่ อ่าวพันเตมะละกา ต.เกาะสาหร่าย อ.เมือง จ.สตูล โดยภายในห้องนิทรรศการจะมีรูปถ่ายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พร้อมทั้งข้อมูลบรรยายภาพ ทั้งนี้ห้องนิทรรศการที่อ่าวพันเตมะละกานั้นได้จัดทำแบบจำลองประวัติศาสตร์เกาะตะรุเตา เช่น ของใช้ อาวุธของนักโทษสมัยก่อน และซากสัตว์ทะเลหายากต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาหาความรู้ต่างๆ

แผ่นพับ

สื่อแผ่นพับเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องของข้อมูลประวัติและความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว, แหล่งท่องเที่ยว, แหล่งดำน้ำชมปะการัง,วิธีการเดินทาง, ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น สื่อแผ่นพับพบในทุกองค์กรและหน่วยงาน

โปสเตอร์

โปสเตอร์ เป็นสื่อที่หาดูได้น้อย มีบางบริษัทเท่านั้นที่ใช้โปสเตอร์เป็นสื่อในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ป้าย

ส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวหรือบริการ เช่น ภาพเกาะ, เรือ, ห้องพัก พร้อมทั้งข้อมูลที่สั้นกระชับเพื่อให้สามารถทราบว่าเป็นสถานที่ใดทำกิจการอะไร ติดต่อได้อย่างไร เป็นต้น ซึ่งทางผู้ประกอบการนิยมใช้ในการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว ซึ่งพบเห็นป้ายทั้งในลักษณะที่เป็นไวนิล, ป้ายผ้า, ป้ายไม้ และป้ายที่ทำด้วยโลหะขนาดใหญ่

จดหมายข่าว

จดหมายข่าวเป็นสื่อที่ใช้ในการนัดหมายเพื่อการประชุมหรือสัมมนา หรือการกระจายข่าวสาร ดังที่ คุณไรน่าน เป็นเด็น และคุณจีรศักดิ์ จีวรงคกุลได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ส่วนใหญ่เชิญด้วย จดหมาย เข้าร่วมกิจกรรม ไม่บ่อยนักสัก 3-4 ครั้งในช่วง Low Season ซึ่งเป็นลักษณะการพูดคุยกันแบบประชุมและสัมมนา "

(ไรน่าน เป็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" แต่ว่าถ้าสื่อระยะทางไกลก็ใช้จดหมายตอบกระจายข่าวให้รู้ว่าเราทำอะไรไปบ้างแล้ว "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

3.5 สื่ออื่น ๆ ได้แก่

Mind Map

เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง) ใช้ Mind Map หรือแผนที่ความคิดในการเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว ดังที่ คุณจีระพงศ์ จีวรงคกุล หัวหน้าเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" เป็นแผนการคร่าวๆที่เราไปประชุม ดูจุดอ่อนจุดแข็ง Swot Analysis ธรรมชาติ เพียงแต่ว่าบางที Swot แล้วเอาไปทำ บางที Swot แล้วเอาไปทำก็โอเค ทำยังถ้าจะเข้าถึงจุดหมายให้ได้ "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

โทรศัพท์เคลื่อนที่

โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งในการสื่อสารในการติดต่อกับนักท่องเที่ยวหรือการประสานระหว่างองค์กรหรือหน่วยงาน ดังที่คุณมุสหรี หมันเหตุ และคุณณัฐพล รัตนพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

" บางคนอาจมองว่า office ต้องใหญ่ แต่ความคิดของพี่นี้คือ office ของนี้ ผมไม่ได้คุยในบ้านบ้านคือที่พัก ก็คือมีมือถือตัวเดียว ผมคิดว่ามือถือตัวเดียวทำงานได้ทั่วโลก "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" ในการติดต่อประสานงานส่วนมากเป็นหนังสือ และโทรศัพท์ตามหน่วยงานที่ใกล้ชิดสนิทสนมมาร่วมกันทำ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

บัตรเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติมีการใช้บัตรเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ หรือตั๋วสำหรับนักท่องเที่ยวแลกซื้อเพื่อเข้าชมหรือท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยจำหน่าย ณ ท่าเทียบเรือปากบารา ก่อนขึ้นเรือไปยังเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเป็นบัตรที่มีภาพสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันของอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศไทย ซึ่ง ภาพของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจะปรากฏอยู่บนตั๋วเข้าเขตอุทยานแห่งชาติ ณ ที่อื่นๆ ทั่วประเทศสลับกัน และ ณ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จะเป็นภาพของอุทยานแห่งชาติอื่นๆ เช่นกัน เพื่อให้ผู้ที่เดินไปท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติอื่นๆได้เกิดการรับรู้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวในภาพนั้น เป็นสถานที่ใด สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจตามมา

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอการใช้สื่อของเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 สื่อเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของภาคีเครือข่าย (ต่อ)

ภาคีเครือข่าย	สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร																		
	สื่อมวลชน				สื่อบุคคล					สื่ออินเทอร์เนต	สื่อเฉพาะกิจ						สื่ออื่นๆ		
	ทีวี	วิทยุ	นสพ.	นิตยสาร	มัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการ/ชาวเล	วิทยากร	โต๊ะหมอ	ดารา	นักท่องเที่ยว		กิจกรรม	ห้องนิทรรศการ	แผ่นพับ	โปสเตอร์	ป้าย	จดหมายข่าว	Mind Map	โทรศัพท์	บัตรเข้าเขตอุทยาน
ผู้ประกอบการเดินเรือ					● ▶				▶	▶	● ▶				▶	●			
ผู้ประกอบการรีสอร์ท					● ▶	●			▶	▶	● ▶		▶	▶	▶	●		● ▶	
มัคคุเทศก์					● ▶				▶	▶	● ▶					●		● ▶	
ประชาชน/ชาวเล	▶				● ▶		●		▶		● ▶								
เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง		●			● ▶	●				●▶	●					●	●	●	
ม.สงขลานครินทร์						●										●			

ตารางที่ 4.3 สื่อเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาของภาคีเครือข่าย

ภาคีเครือข่าย	สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร																			
	สื่อมวลชน				สื่อบุคคล					สื่ออินเทอร์เน็ต	สื่อเฉพาะกิจ						สื่ออื่น ๆ			
	ทีวี	วิทยุ	นสพ.	นิตยสาร	มัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการ/ชาวเล	วิทยากร	โต๊ะหมอ	ดารา	นักท่องเที่ยว		กิจกรรม	ห้องนิทรรศการ	แผ่นพับ	โปสเตอร์	ป้าย	จดหมายข่าว	Mind Map	โทรศัพท์	บัตรเข้าเขตอุทยาน
อุทยานแห่งชาติตะรุเตา	▶		▶							▶	● ▶	▶	▶			●		●	▶
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล		● ▶								▶	● ▶					●		●	
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต 1 (สงขลา - สตูล)					● ▶					▶	● ▶		▶	▶	▶	●			
สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดสตูล					● ▶				▶		● ▶					●			
ผู้ประกอบการนำเที่ยว	▶			▶	● ▶			▶	▶	▶	● ▶		▶	▶	▶			● ▶	

● สื่อ/ช่องทางที่ใช้ภายในเครือข่าย ▶ สื่อ/ช่องทางที่ใช้ภายนอก(กับนักท่องเที่ยว)

จากตารางการนำเสนอการใช้สื่อของกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถสรุปได้ว่า สื่อที่ภาคีเครือข่ายใช้มากที่สุดเป็นสื่ออินเทอร์เนต รองลงมาคือสื่อบุคคล ได้แก่ มัคคุเทศก์/ผู้ประกอบการ/ชาวเล และสื่อกิจกรรม ส่วนสื่อที่ภาคีเครือข่ายเลือกใช้แต่มีการนำมาใช้น้อย ได้แก่ สื่อบุคคลที่เป็น ดารา, บัตรเข้าเขตอุทยาน และ Mind Map เนื่องจากเป็นสื่อที่จัดทำโดยเฉพาะกับลักษณะการใช้งานหรือกิจกรรม

4. คุณลักษณะของผู้รับสาร

ผลการวิจัยพบว่าผู้รับสารสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ เครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน, นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตาและบุคคลทั่วไป ดังนี้คือ

4.1 **เครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน** หมายถึง ผู้ส่งสารที่เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้รับสารในการสื่อสารภายในเครือข่าย เนื่องจากการสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงกัน จึงมีการสลับบทบาทหน้าที่ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ซึ่งได้แก่

ภาครัฐ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา, สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ เขต1 (สงขลา - สตูล) เป็นหน่วยงานที่ต้องสนับสนุนและรับผิดชอบหน้าที่ในการจัดการโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้และหลักการในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นอย่างดี

ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และผู้ประกอบการด้านต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการนำเที่ยว, ผู้ประกอบการเดินเรือ,ผู้ประกอบการรีสอร์ท,ผู้ประกอบการร้านอาหาร, และมัคคุเทศก์ เป็นต้น ซึ่งผู้รับสารส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการโดยตรง ทั้งนี่เป็นผู้ที่มีให้ความร่วมมือ และคิดริเริ่มเกี่ยวกับการจัดการเนื่องจากเป็นตัวกลางระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ ทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการและมีประสบการณ์และคุ้นเคยกับสถานที่จริงโดยเฉพาะกลุ่มมัคคุเทศก์

ภาคประชาชน ได้แก่ ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรง มีประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง แต่เดิมชาวเลมีความรู้ด้านหลักการจัดการน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษา การไม่รู้ภาษา ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องวัฒนธรรมมากขึ้น ทำให้การสื่อสารเปิดกว้างมากขึ้น การติดต่อกับผู้คนจากต่างวัฒนธรรม ต่างสังคม ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเพิ่มมากขึ้นตามมาด้วย

และพันธมิตร ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มูลนิธิสืบนาคะเสถียร และมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

โดยคุณลักษณะของผู้รับสารภายในเครือข่ายการสื่อสาร ได้แก่ เป็นภาคีที่มีความเกี่ยวข้องและความมุ่งมั่นที่จะร่วมกับกิจกรรมหรือติดต่อสื่อสารภายในเครือข่าย, มีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้และข้อมูลกับผู้อื่นภายในเครือข่าย, มีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดหรือเผยแพร่ประสบการณ์ ความรู้และข้อมูลกับผู้อื่นภายในเครือข่ายและมีเจตนารมณ์ในการสืบทอดกิจกรรมหลังจากสิ้นสุดโครงการ

4.2 นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว เป็นบุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และได้มีการสื่อสารกับผู้ส่งสารดังที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นการสื่อสารในประเด็นการจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น ด้านการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการบริการนักท่องเที่ยวและด้านกฎระเบียบ โดยมีการสื่อสารทั้งทางเดียว การสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการสื่อสารแบบมีส่วน ผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคลหรือสื่อเฉพาะกิจ เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในเรื่องการรับรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ แสดงผลเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ซึ่งรายละเอียดจะนำเสนอต่อไปในส่วนของการตอบปัญหานำการวิจัยข้อที่ 3

4.3 บุคคลทั่วไป

บุคคลทั่วไป ซึ่งหมายถึงประชาชนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแต่มิได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีเครือข่าย หรือไม่ได้เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา หรือบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีลักษณะการสื่อสารทางเดียว โดยได้รับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคลหรือสื่อเฉพาะกิจ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2. รูปแบบของการสื่อสาร

ลักษณะรูปแบบการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้วยกัน คือ

1. **รูปแบบการสื่อสารภายในเครือข่าย**
2. **รูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว**

1. รูปแบบการสื่อสารภายในเครือข่าย

ผลการวิจัยพบว่า ภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีการติดต่อสื่อสารระหว่างภาครัฐ, ภาคเอกชน, ภาคประชาชน และพันธมิตรมีหลายรูปแบบสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการสื่อสารทางเดียว, รูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการ, รูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการและรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 รูปแบบการสื่อสารทางเดียวภายในเครือข่าย

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพรูปแบบการสื่อสารทางเดียวภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อให้เข้าใจลักษณะของการสื่อสารทางเดียวดังนี้

แผนภาพที่ 4.1 รูปแบบการสื่อสารทางเดียวภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

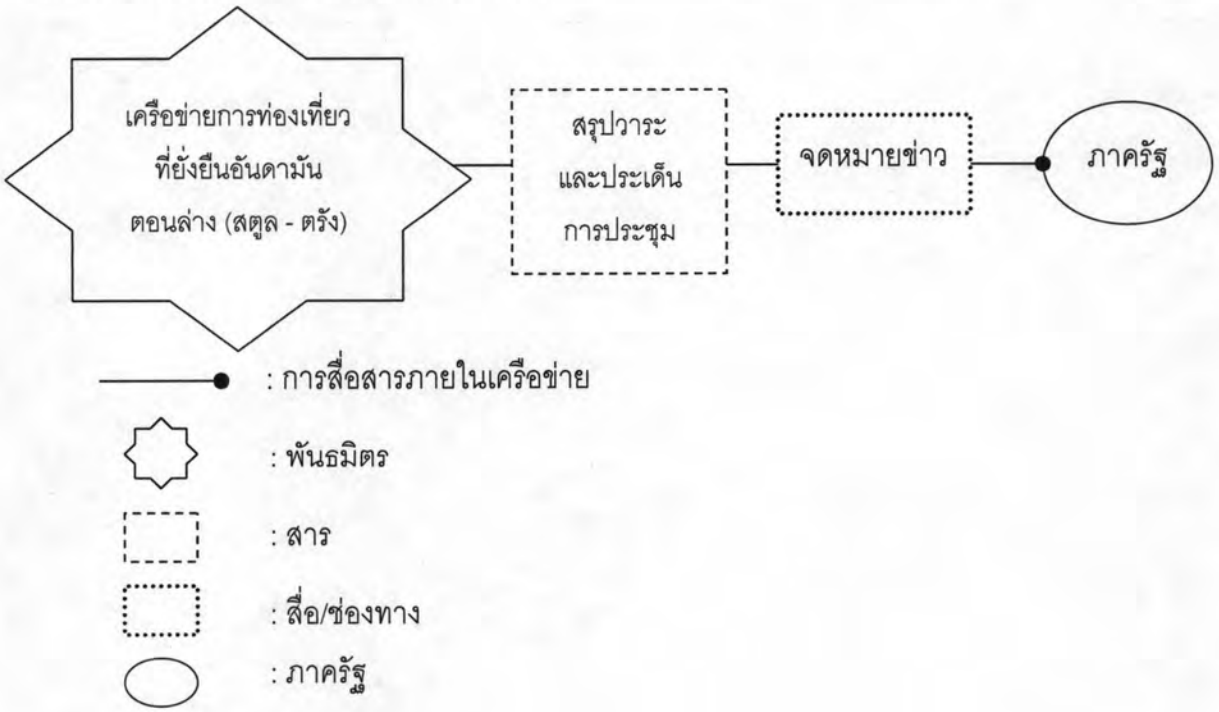

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางเดียวภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาจะปรากฏอยู่น้อย มีเพียงการสื่อสารด้วยสื่อจดหมายข่าวไปยังหน่วยงานภาครัฐ ในประเด็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสรุปวาระและประเด็นการประชุมของพันธมิตรเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง คุณจีระพงศ์ จีวรงคกุล หัวหน้าเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง (สตูล-ตรัง)ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" เราพยายายามจะ Approach เข้าไป เพียงแต่ว่าปรากฏว่า มันไม่ได้มีการตอบสนองที่ควรจะเป็น คือรับรู้ คือมีจดหมายถึง แต่ไม่เคยเปิดดูว่าในจดหมายคืออะไร อะไรทำนองนั้น ก็ไม่รู้จะทำยังไงเหมือนกัน "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

1.2 รูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการภายในเครือข่าย

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพรูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อให้มองเห็นภาพและเข้าใจลักษณะของการสื่อสารสองทางที่เป็นทางการ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.2 รูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างเป็นทางการภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

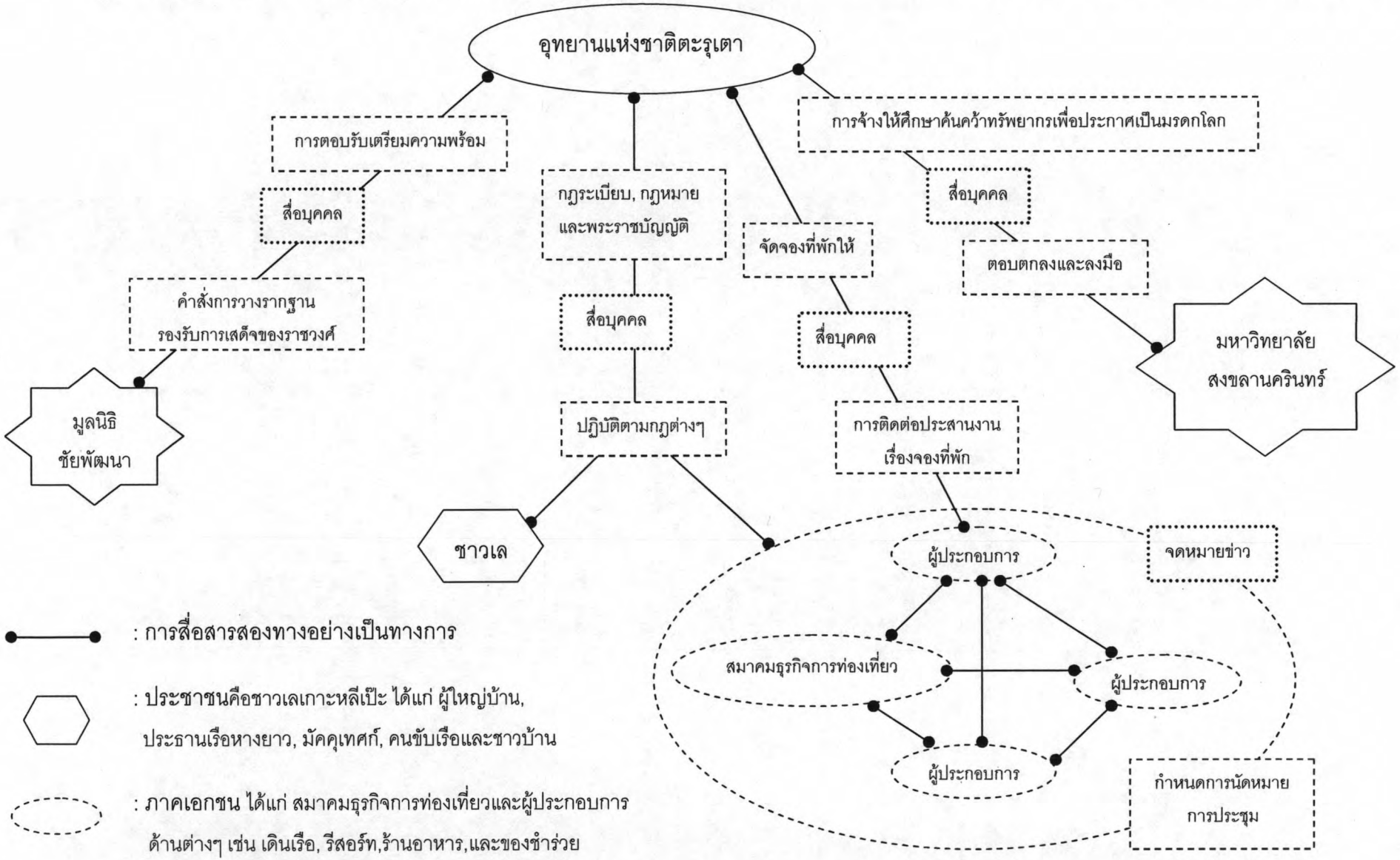

แผนภาพที่ 4.3 รูปแบบการสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

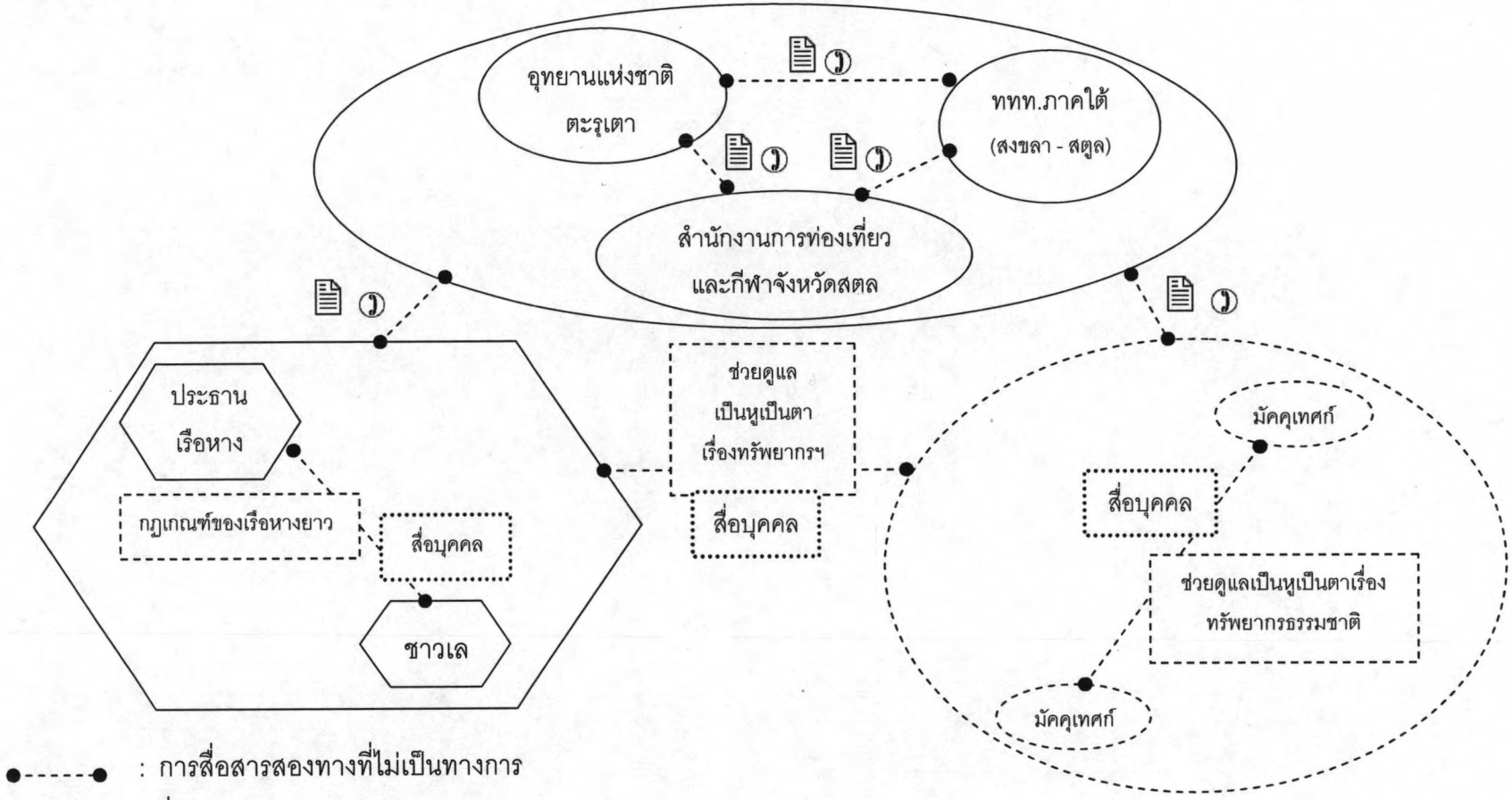

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการพบได้ในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชนและภาคประชาชน ได้แก่การติดต่อสื่อสารกันระหว่างสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นการพูดคุยนอกรอบเพื่อชี้แจงข้อมูลต่าง, การติดต่อนัดหมายด้วยโทรศัพท์ซึ่งความสนิทสนมส่วนตัวกับอุทยานแห่งชาติตะรุเตากับหน่วยงานอื่นๆ , การติดต่อระหว่างผู้ประกอบกับมัคคุเทศก์/คนเดินเรือในด้านการคอยเป็นหูเป็นตาในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเดินเรือหางของชาวเลโดยการพูดคุยตักเตือนชาวเลเรือหางที่กระทำผิด ดังที่ คุณละออง ตรีพันธ์, คุณณัฐพล รัตนพันธ์, คุณไรน่าน เป็นเด็น, คุณบัดดี สะอีด และคุณสรรชัย ศิริฮันได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

" แต่บางทีพอนอกระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ อย่างพี่เป็นเลขาสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ก็จะประสานหน่วยงานโดยเฉพาะ นอกรอบหรือเข้าไปหา หรือส่งข้อมูลถึงกัน หรือจะต้องโคกันในเรื่องอื่นๆ "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" ในการติดต่อประสานงานส่วนมากเป็นหนังสือ และโทรศัพท์ตามหน่วยงานที่ใกล้ชิดสนิทสนมมาร่วมกันทำ "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" เป็นลักษณะส่วนตัว และลักษณะทางการนิดๆ นอกจากวาระประชุมกับอุทยาน ฯ ส่วนมากก็เป็นการสอบถามข้อมูล ให้คำแนะนำระหว่างอุทยาน กับบริษัทเดินเรือว่ามีนักท่องเที่ยวเข้าไปเย็นนี้กี่คน มีห้องว่างไหม คอยแนะนำเดี๋ยวจะมีลูกค้าไปประเภทไหน "

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

" ในเรื่องมาตรฐาน เรื่อง Feedback ของแต่ละคนจะมาถึงพี่ จากทางเสียงของเรือหาง จากนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการ จากบริษัททัวร์ ก็มาถึงคุยกับพี่ก่อน แล้วหลังจากนั้นพี่ก็เอา Feedback ตรงนั้นกลับไปคุยกับเจ้าตัว ไม่ได้คุยเป็นกลุ่มทุกครั้ง แต่คุยเป็นการส่วนตัวมากกว่า "

(ไรน่าน เป็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" มีทางสมาคมมัคคุเทศก์ก็ได้คุยกันในสมาคมโดยตรงแล้วมัคคุเทศก์ที่อยู่ที่นี่จะรู้หน้าที่ของตัวเอง และก็ทำหน้าที่นั้นอยู่แล้ว มีการมานั่งหารือหรือว่าพูดคุยกันแต่น้อยมาก เพราะว่าช่วงทำงาน

แผนภาพที่ 4.4 รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

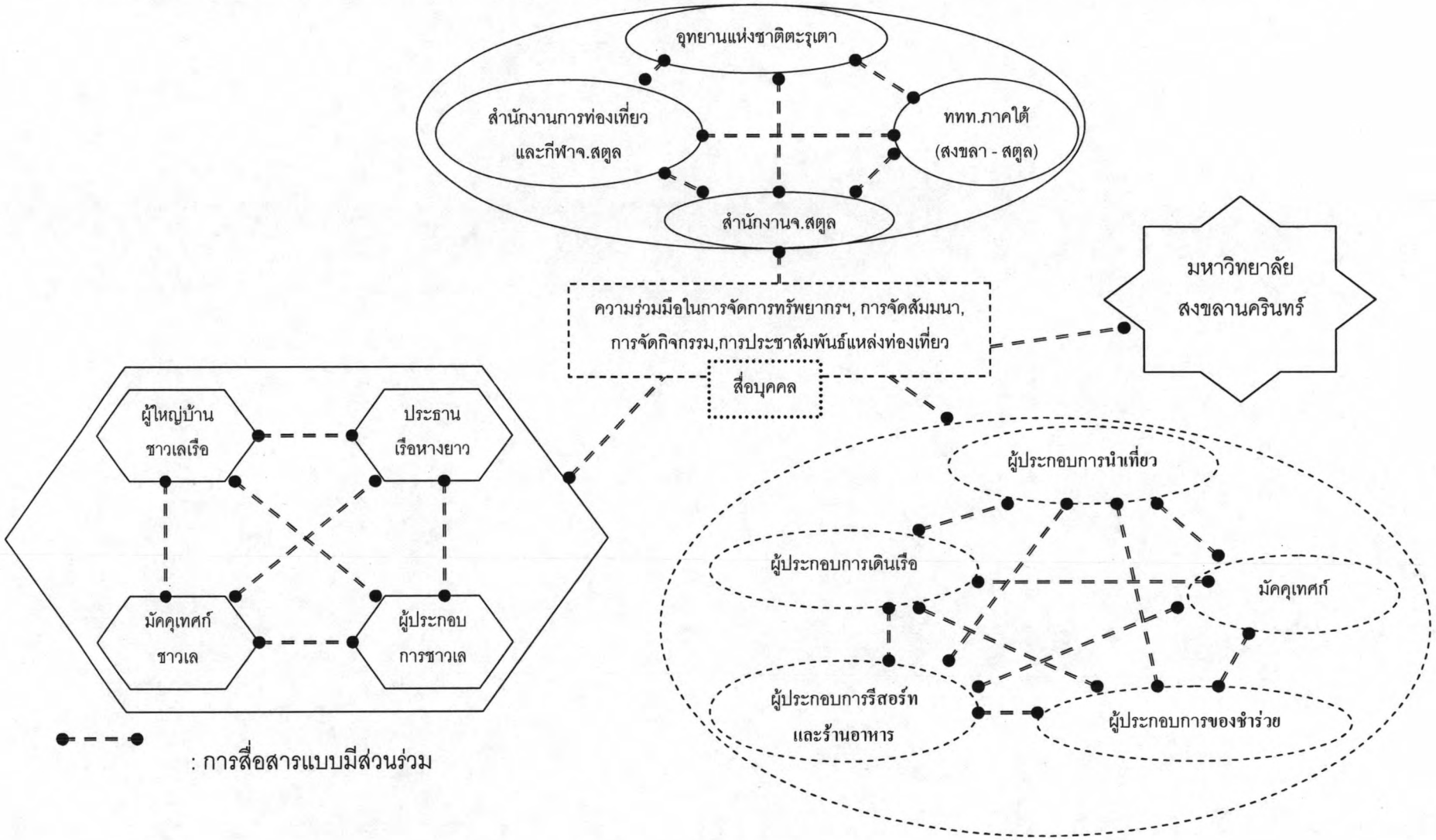

ต่างคนต่างออกไปทำงานกันมีเวลาน้อย เวลาพบก็ตามสถานที่ทำงานมาพบกัน เวลาเรียกประชุมกันจริงๆ เป็นปีละครั้ง "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" ไม่ได้ทำโทษอะไร แต่กลับมาคุยกัน บอกว่าอย่างนั้นไม่ได้นะ "

(สรรชัย ศิริฮัน, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่า การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดและปัญหาระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในโครงการนำผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2551 ณ เกาะลิดี ได้มีการนำผู้ประกอบการสงขลา และสตูลมาร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน เห็นว่าถึงแม้จะมีความเป็นกันเอง มีการช่วยเหลือกันในการเดินทาง ทุกคนเป็นมิตรกันรู้จักกันมากขึ้นก็ทำให้การพูดคุยเริ่มเป็นกันเองมากขึ้น ทำให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการต่างๆ และยังมีการพูดคุยกันในปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวนอกรอบ โดยผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ททท.(สงขลา-สตูล) รองหัวหน้า อุปนายกสมาคมท่องเที่ยวผู้ประกอบการ ได้มีการพูดคุยกันในบริบทที่เป็นกันเอง ยืน-นั่งทานของว่างแบบลุยๆบนลานที่นั่งและมีการพูดคุยกันแบบแนวนอน เนื่องจากการร่วมกิจกรรม เช่น ปีนผาดูรังนก,พายเรือคายัก จึงทำให้ทุกคนตอนนั้นลืมถึงบทบาทหน้าที่หรือตำแหน่งของตนไปทำให้มีการพูดคุยที่สนุกสนานเป็นกันเองมากขึ้น และช่วงรับประทานอาหารเย็น ได้มีกิจกรรมการร่วมพูดคุยเสนอแนะประเด็นปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล โดยผู้อำนวยการเป็นคนเริ่มพูดเปิดการทำกิจกรรม และพิธีกรซึ่งเป็นอุปนายกท่องเที่ยวสงขลาได้ทำหน้าที่เป็นพิธีกรและให้ผู้ประกอบการสตูลและสงขลาออกมาพูสลับกัน เป็นการพูดคุยที่มีลักษณะเป็นไม่เป็นทางการและเป็นกันเองสนุกสนาน ทำให้แต่ละท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มที่ และปิดการทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันโดยผู้อำนวยการททท.(สงขลา-สตูล) และเป็นการผ่อนคลายด้วยการร้องเพลงกันอย่างสนุกสนาน

1.4 รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมภายในเครือข่าย

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมภายในเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ดังต่อไปนี้

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมปรากฏในหลายๆภาคส่วนโดยการเชื่อมโยงกันของแต่ละภาคส่วน ในกิจกรรมสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การคิด การวางแผน อย่างเช่น จุดดำน้ำ โดยได้เชิญทุกๆภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาประชุมปรึกษากัน ก่อนที่จะเปิดการท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาล, การประชุมแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งมีการประชุมอย่างน้อย 3 ครั้ง ก็คือขั้นเตรียมการ, ตามงานและก่อนจะจัดงาน เช่น ก่อนจะถึงงานสัก 3 วัน ต้องมีการคุยกันอีกครั้งหนึ่ง โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล และรองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลที่รับผิดชอบจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ และก็จะมาเป็นประธานให้, การสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 (สงขลา-สตูล)เป็นผู้ดำเนินการจัดการสัมมนาโดยการลงพื้นที่จริง, การประชุมของสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลซึ่งมีการจัดประชุมกันทุกเดือนโดยพูดถึงปัญหาด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในเรื่องปัญหาต่าง เช่น ปัญหาเรื่องเรือ, บริษัททัวร์,หรือปัญหาเรื่องการขายของชำร่วย เป็นต้น, การประชุมชาวบ้านชาวเลโดยทั้งผู้นำหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ พูดคุยกันในประเด็นการช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นสมบัติของชาวเลเอง, รวมทั้งเครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล- ตรัง) ได้ปรากฏรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอแนวคิดและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวโดยผ่านกิจกรรมในรูปแบบการสัมมนา/ประชุมกลุ่ม โดยมีหัวหน้าทีมงานในเครือข่ายเป็นผู้ทำหน้าที่ดึงความกล้าแสดงออกของผู้ประกอบการออกมา ดังที่ คุณณัฐพล รัตนพันธ์ , คุณละออง ตรีพันธ์, คุณปรัญชากรณ์ ไชยคช, คุณสามารถ เจริญฤทธิ์, ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, คุณกฤชัย อังโชติพันธุ์ และคุณจีระพงศ์ จีวรงคกุล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ทางอุทยานฯก็มีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การคิด การวางแผน อย่างเช่น จุดดำน้ำ ก่อนที่จะเปิดการท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาล"

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" ใช้การประชุมแบบมีส่วนร่วม ส่วนหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่ติดต่อกับองค์กรเราในเรื่องการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวนี้คือ เราจะมีการประชุมอย่างน้อย 3 ครั้ง โดยรองผู้ว่าฯ และท่านผู้ว่า ที่รับผิดชอบจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ และก็จะมาเป็นประธานให้ แล้วก็ในส่วนราชการจังหวัดสตูลดีอย่างหนึ่งก็คือ เป็นส่วนราชการที่ให้ความร่วมมือกันในทุกเรื่อง "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" ก็คือว่าการทำธุรกิจการท่องเที่ยวรัฐจะดำเนินการอย่างเดียวไม่ได้ เพราะฉะนั้นรัฐจะต้องเดินคู่กับเอกชนเพราะบริษัททัวร์ขึ้นอยู่กับเอกชน หน้าที่ของหน่วยงานรัฐเป็นคนกลางในการทำธุรกิจการค้าร่วมกัน ทวิภาคี คือ จัดเวทีให้กับเขา"

(ปรัชญากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" ทุกเดือนเราจะพบกันหรือว่ามีปัญหาไหร เรือมีปัญหาไหร บริษัททัวร์มีปัญหาไหร ขายของชำร่วยมีปัญหาไหร ก็มานั่งถกกัน แล้วก็จะนำเสนอในที่ประชุมจังหวัดว่าในเรื่องของการแก้ไขให้กับภาคเอกชน "

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2551)

" ส่วนมากกินข้าวกัน แล้วก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความคิดเห็นของอุทยานฯ ที่เสนอมาความตอบรับของเอกชนที่เสนอไป มาลงตัวกันได้ไหม ส่วนมากพูดคุยกันในเรื่องทรัพยากร ที่มันเสียหายไป แล้วมากกว่า เรื่องขยะล้นเกาะ จะทำอย่างไรดี "

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" ก็มีส่วนร่วมก็มีประชุมเดือนหนึ่งครั้งหนึ่งก็สองเดือนสามเดือนก็มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาประชุมด้วย เพื่อนั่งเป็นประธานให้ชาวบ้านเข้าใจแต่ละฝ่าย "

" ประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ให้เขาเข้าใจและแนะนำเราก็ช่วยดูแลปะการังของเราสมบัติของเราที่อยู่ข้างเดียวบนเกาะหลีเป๊ะ รอบเกาะอาดัง "

(กฤชัย อังโชติพันธุ์, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" บางคนมีปัญหา มีข้อคิดที่จะนำเสนออยู่ในใจ แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ก็ไม่กล้านำเสนอปัญหานี้ออกไป แต่ว่าเราจะมีคนที่คอยแสดงความกล้าในการ Present คน จะได้รู้ปัญหาปัญหาเกิดจากอะไร จะเปิดโอกาสให้พูด "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยในการประชุมย่อยของผู้ประกอบการ ซึ่งจัดโดยเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อันดามันตอนล่าง เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2551 ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา โดยผู้วิจัยได้เข้าร่วมเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่โครงการ พบว่ามีการพูดคุยกันแบบการเสนอความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วม โดยมีการเปิดประเด็นโดยหัวหน้าโครงการ และผู้ประกอบการด้านต่างๆก็ มีการเสนอแนะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบใหม่หรือแหล่งใหม่และการนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เป็นลักษณะการสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างกัน อย่างสนุกสนาน มีการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการคือภาษา ปักษ์ใต้ ในการสนทนาเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ทำให้ผู้ประกอบการกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

2. รูปแบบการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ซึ่งสื่อที่ใช้มีทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจและสื่ออื่นๆ โดยรูปแบบการสื่อสารที่ปรากฏสามารถแบ่งออก 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการสื่อสารทางเดียว, รูปแบบการสื่อสารสองทางและรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

รูปแบบการสื่อสารทางเดียวส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ ซึ่งสามารถอธิบายเป็นแผนภาพต่อไปนี้

I 15150224

แผนภาพที่ 4.5 แสดงรูปแบบการสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

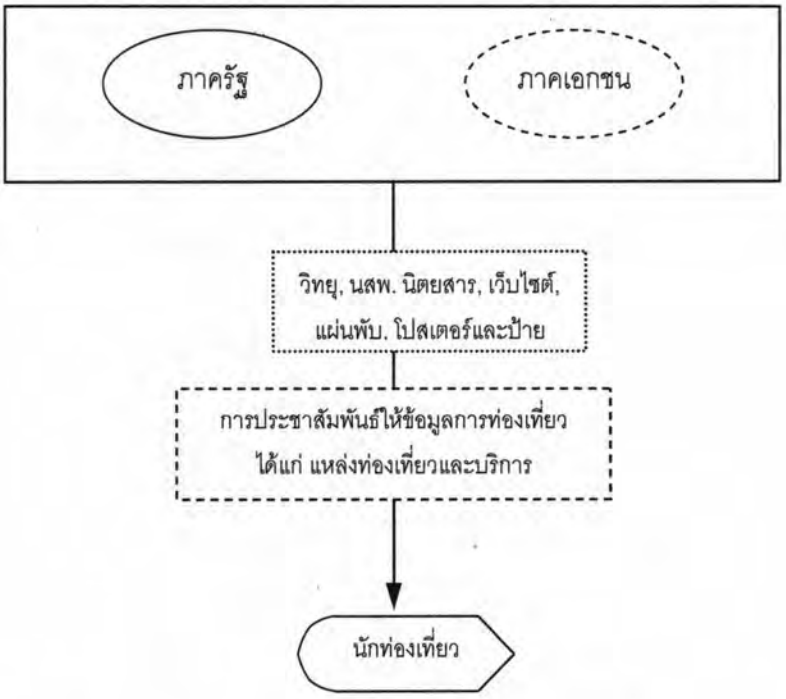

: การสื่อสารทางเดียวระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

: นักท่องเที่ยว

: เครือข่ายการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารทางเดียวส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบริการ จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนผ่านสื่อเว็บไซต์, แผ่นพับ, โปสเตอร์และป้าย เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ

นอกจากนั้นการสื่อสารทางเดียวด้วยสื่อมวลชน เช่น การสื่อสารด้วยสื่อวิทยุของสำนักงานการท่องเที่ยวกีฬาและจังหวัดไปยังนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปในการเผยแพร่ให้รับทราบและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเป็นการออกรายการผ่านสถานีวิทยุท้องถิ่น อสมท.และ, สถานีวิทยุท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ทั้งนี้เผยแพร่ก่อนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อเข้ามายังสำนักงานการท่องเที่ยวกีฬาและจังหวัดหรือสำนักงานจังหวัดดังที่คุณละออง ตรีพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" บางทีถ้าถึงฤดูกาลท่องเที่ยว หรือก่อนจะถึงกิจกรรมต่างๆ ทางผอ. กับทางผู้ว่าจะไปออกรายการวิทยุ ซึ่งทุกวันจันทร์จะมีรายการผู้ว่าพบประชาชน ก็จะมีผอ.เข้าไปร่วมชี้แจงกิจกรรมนั้น เขาจะทำผ่านวิทยุท้องถิ่นของ อสมท., สถานีวิทยุท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

2.2 รูปแบบการสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพการสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นภาพและเกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.6 แสดงรูปแบบการสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

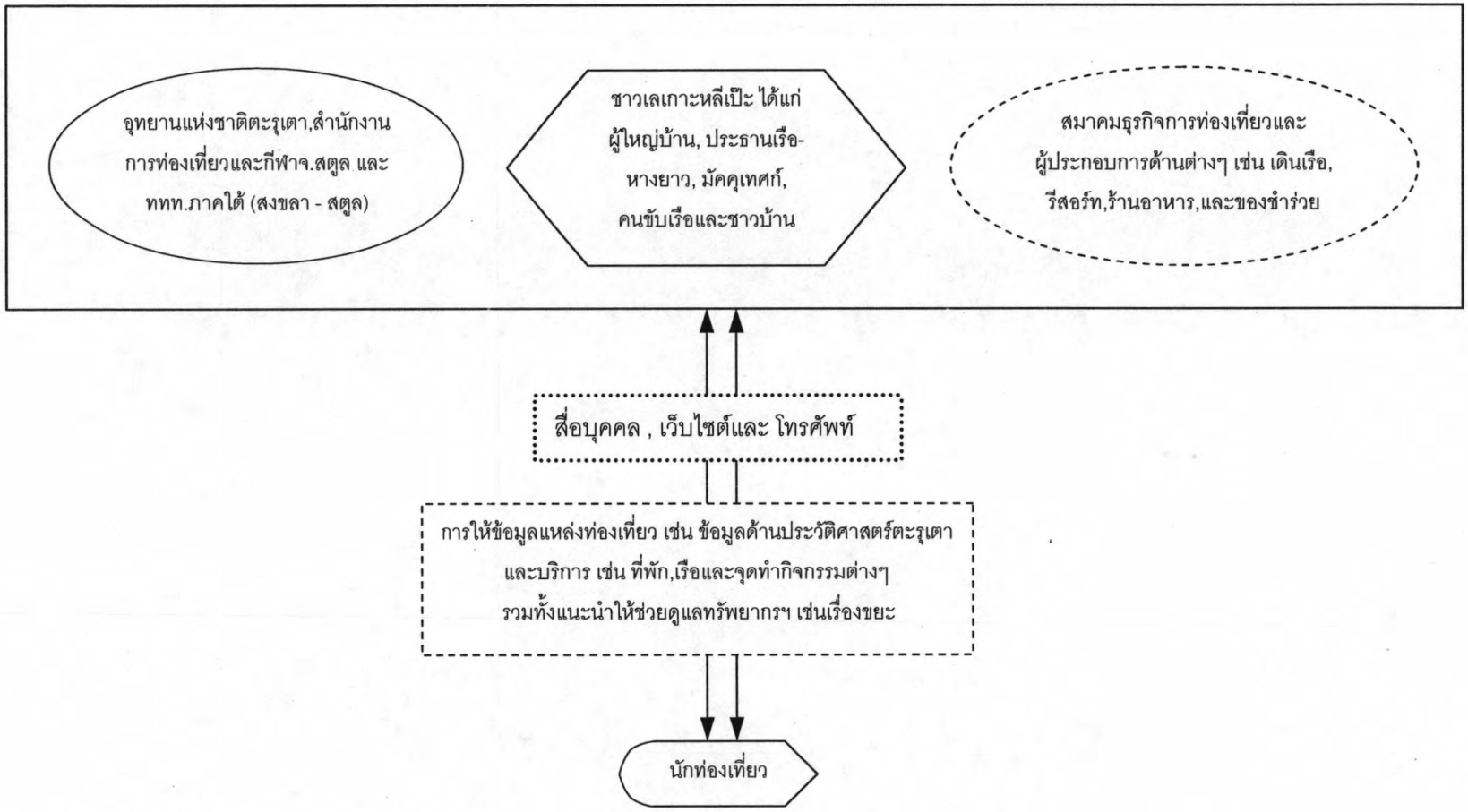

: การสื่อสารสองทางระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารสองทางจะปรากฏในรูปแบบการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องของการอนุรักษ์และเรื่องของการประชาสัมพันธ์ เช่น นักท่องเที่ยวมีการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบริการโดยผ่านทางโทรศัพท์และทางเว็บไซต์จังหวัด และยังมีในเรื่องของการพูดคุยถึงประเด็นการขอความร่วมมือและมีการแนะนำให้นักท่องเที่ยวในเรื่องของขยะ ต้องช่วยกันรักษาทรัพยากร และยังมีในส่วนของมัคคุเทศก์จะมีการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวในลักษณะการให้บริการในเรื่องการเดินทาง,แหล่งที่เที่ยวและกิจกรรมตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและความเหมาะสมของพื้นที่ด้วย รวมทั้งด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนอย่างเช่น ประวัติศาสตร์ของตะรุเตา ดังที่หลายๆท่านได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เราจะเจอ อาจจะเจอกันโดยตรง เวลาเราลงไปทำงานในพื้นที่ ก็จะมีการสอบถามสถานการณ์พูดคุย แล้วก็อีกส่วนหนึ่งจะโทรศัพท์เข้ามาที่ office คือเราได้สัมผัสหรือบางครั้งก็คือจากการร้องเรียนไปถึงผู้ว่าฯ "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" เราเองก็ช่วยประชาสัมพันธ์ ในกรุ๊ปทัวร์ต่าง ๆ ในฝรั่งต่าง ๆที่เข้ามาในเส้นทางเดินเรือ ในเส้นทางเดินรถก็แล้วแต่ จะประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการ 1.สิ่งแวดล้อม ในเรื่องของขยะ ในเรื่องของการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว คือ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติใต้ทะเล ซึ่งเป็นจุดขายของจังหวัดสตูลอยู่ในตอนนี้ ก็เหมือนเป็นการประชาสัมพันธ์ว่าถ้าคุณมาเที่ยวที่นี่นะ คุณต้องช่วยกันรักษา "

" เราจะพูดคุย จะบอกเขา ด้วยความเป็นจริง โดยหลักแล้ว โดยภาพรวมของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเลย ส่วนมากแล้วคนไทยมากหวาที่ทำลายกันเอง เห็นด้วยไหม ด้วยความเป็นจริงแล้วคนคนไทยที่ทำลายกันเองเพ ฝรั่งเขาเห็นปะ เราคนไทยทำลาย เขาเห็นยังนินทาเราเลย คนในบ้านคุณคุณไม่รัก คุณไปเก็บมาเดี๋ยวนี้เลยนะ ฝรั่งเขาจะใช้เลยนะ จะเก็บขึ้นมาไม่ได้ "

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2551)

" ส่วนมากเป็นเรื่องขยะ เรื่องขยะตอนนี้เกาะหลีเป๊ะเยอะมาก "

" ก็เรื่องปะการัง จะเน้นชุดเรือหาง จะเน้นให้บอกพูดคุยกับเขา เออ...ทำอย่างนี้ๆ คือยกตัวอย่างถ้าเกิดเป็นน้ำตื้นชุดเรือหางจะล็อค ยกตัวอย่างว่าไปที่จาบัง เหมือนที่อาดัง เกาะอาดัง

พอน้ำตื้นจะมีปัญหากับแขกเรื่องหอยเม่น พูดง่ายๆว่าแขกบางคนว่ายน้ำไม่เป็น ใส่ชูชีพ ขายังอยู่ที่พื้น "

(สรรชัย ศิริฮัน, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" คือบอกกับนักท่องเที่ยวแบบปากต่อปากส่วนมาก ในเรือไม่ว่าจะพบชายหาด ไม่ว่าพบหน้า รีสอร์ท ไม่ว่าพบที่ตรงไหน ตรงไหน คือจะให้ข้อคิด จะให้ตั้งคำถาม หรือว่านักท่องเที่ยวถามมา จะตอบไปในด้านที่แบบช่วยกันอนุรักษ์ "

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

" เริ่มตั้งแต่เจอหน้านักท่องเที่ยวเลย คือ จะเป็นบริษัททัวร์หาลูกค้ามาก่อน แล้วก็แจ้งมาทางเราว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ Request เขามีความต้องการประมาณไหน มีการเล่นน้ำวันหนึ่งกี่ที่กี่ที่เขาอยากจะพักอะไร ที่ไหน อย่างไร เราก็จะเป็นคนคอยประสาน ด้วยการพูดคุยกัน ส่วนใหญ่ถ้าเป็นกับลูกค้า เช่น การลงเล่นน้ำ แต่ละจุดเหมือนชนิดปลา แล้วก็ชนิดปะการังมันเกินกว่าที่เราจะอธิบายได้ก็ต้องมีรูป เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพเป็นไกด์ไลน์ เป็นพลาสติ๊กกันน้ำ "

(ไรน่าน เป็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" การท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ไกด์เนี่ย จะต้องเป็นคนแนะนำและประสานงานให้กับนักท่องเที่ยวให้รู้ว่าเราควรจะเที่ยวและลงไปชมปะการังด้วยวิธีไหน อย่างถูกวิธี เพราะถ้าว่าไกด์ไม่ชี้แจงให้นักท่องเที่ยวรู้ว่า ลงไปนี่ อะไรที่ทำให้เกิดอันตรายกับปะการังบ้าง อะไรที่ทำให้ปะการังเสื่อมเสียบ้าง ไกด์จะต้องเป็นคนบอก เพราะนักท่องเที่ยวบางคนไม่รู้ "

" บอกด้วยใช้ปากนี่แหละบอก แหลงเลย พยายามอ้อมไปก่อน แล้วก็หลบ(กลับ)มาพยายามวกออกไปเรื่องอื่นก่อน แล้วค่อยหลบมาเรื่องครีมกันแดด "

" เวลาพูดคุยกับนักท่องเที่ยว ถ้าให้เห็นภาพต้องไปสถานที่จริงเลย อันนี้ใช้ธรรมชาติช่วยด้วย ถ้าเกิดเขามาแล้วเห็นว่าที่นี่สวยจริง ๆ เขาก็อยากมาอีก"

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17พฤษภาคม 2551)

" ในส่วนของนักท่องเที่ยวหลักๆเลยข้อมูลจำเป็นที่สุด ข้อมูลความเป็นจริง ลักษณะการขาย คือหมายถึงในกรณีของ Contact ระหว่างบริษัทกับรีสอร์ท คือราคาขายหน้าเคาเตอร์ที่รีสอร์ทกับที่นี้คือเท่ากัน ก็คือคิดเปอร์เซ็นต์อยู่ด้านในคือเท่ากัน "

" ลักษณะสำคัญ ลูกค้านี้คือข้อมูลต้องชัดเจน เช่น เกาะตะรุเตา มีประวัติศาสตร์ พ.ศ. อะไร ยังไง แล้วเกาะไข่มีประวัติยังไงบ้าง แล้วอูรักโว้ยเป็นชนเผ่ามาจากไหน ใช้ภาษาอะไร เป็นพื้นฐาน เราต้องสื่อให้ชัดเจน "

" การเชื่อมโยงมีอยู่ 2-3 วิธีการ คือ 1. เปิดบู้ทที่ศูนย์สิริกิติ์ เปิดบู้ทที่กรุงเทพฯ เปิดบู้ทบ่อยๆ เช่น เรามีกำลังทรัพย์ที่จะเปิดบู้ทบ่อยๆ ช่วงตุลาคม ช่วงมีนาคม คือ 2 ช่วง "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

2.3 รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นภาพและเกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.7 แสดงรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

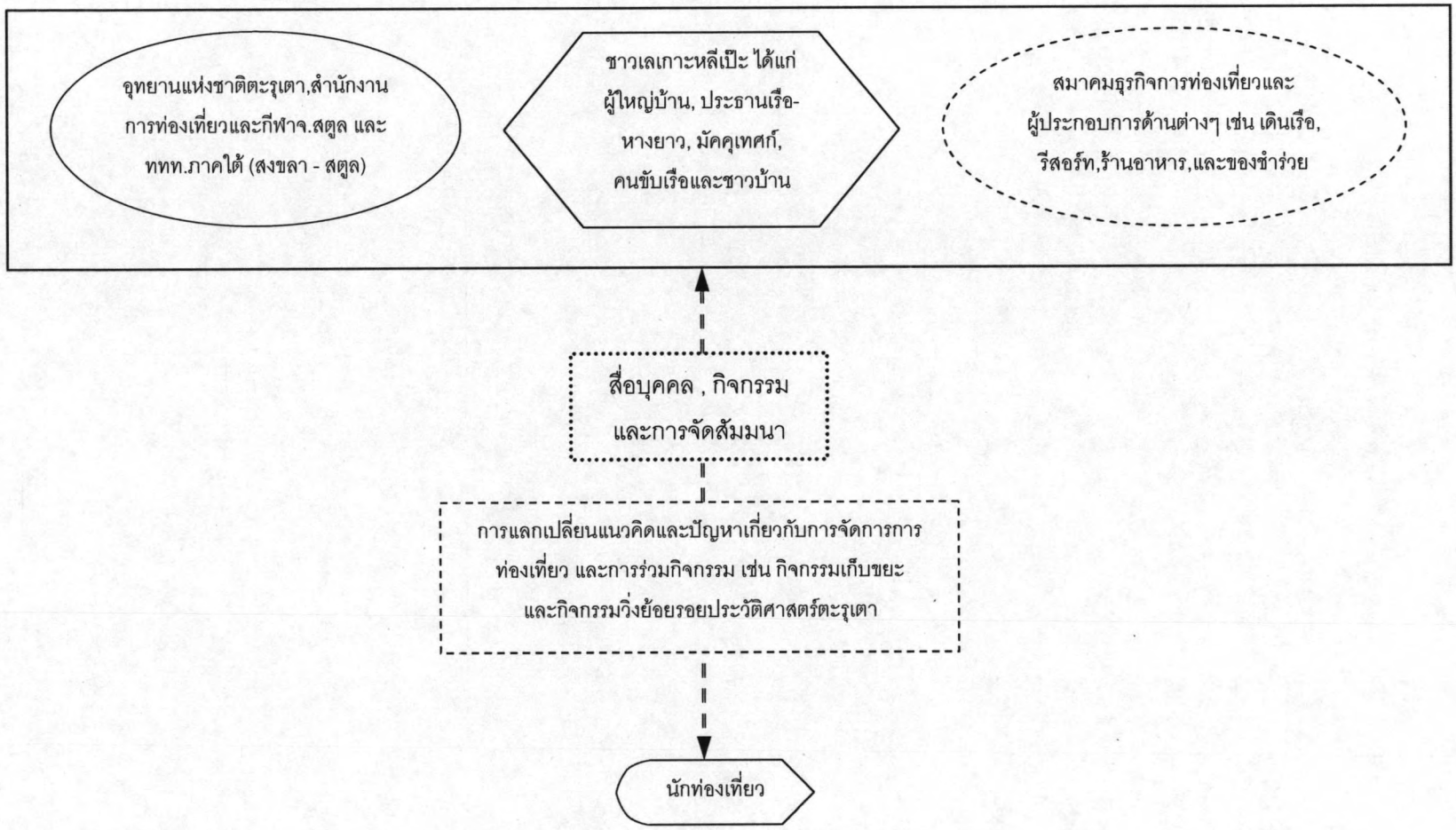

: การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายกับนักท่องเที่ยว

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับเครือข่ายส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปแบบกิจกรรม เช่น การจัดสัมมนาพบปะระหว่างผู้แทนการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต่างประเทศหรือนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้ามาดูสถานที่จริงซึ่งจัดในรูปแบบของการสัมมนาแบบมีส่วนร่วม โดยในผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทั้งประเด็นการนำเสนอแนวทางใหม่หรือแนวทางในการแก้ปัญหาในการท่องเที่ยว เป็นต้น อีกทั้งยังมีการสื่อสารแบบให้นักท่องเที่ยวและเครือข่ายได้มีกิจกรรมร่วมกัน คือการเข้าร่วมโครงการ เก็บขยะ " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" และกิจกรรมวิ่งย้อนรอยประวัติศาสตร์ตะรุเตา เป็นต้น โดยที่การดำเนินกิจกรรมเป็นความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ปรากฏการติดต่อสื่อสารกันอย่างมีส่วนร่วม สามารถนำการประเมินของนักท่องเที่ยวมาพัฒนาการท่องเที่ยวตะรุเตาได้ ดังที่คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช, คุณมุสหรี หมันเหตุ และคุณละออง ตรีพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" เราต้องคุยกับ Agent บริษัททัวร์ในมาเลเซีย เราจัด Plan Trip เข้ามา คือเอาผู้ประกอบการจากมาเลเซียเอาสื่อมวลชนจากมาเลเซีย มาดูพื้นที่จริงของเราว่าพื้นที่จริงของเราเป็นอย่างไร แล้วก็แนวท่องเที่ยวของเราใหม่ๆที่เราอยากนำเสนอมีอะไรบ้าง เราก็นำเขาเข้ามา 2.ก็คือว่าการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวในประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย การทำสื่อสารทำได้โดยทำการประชาสัมพันธ์ออกไปได้ภาพรวม อาจจะเป็น Amazing Thailand เน้นแขกที่มาเป็นทัวร์ "

คุณปรัญชากรณ์ ไชยคช : สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2551

" เก็บขยะขึ้นสู่ฝั่งด้วย เป็นโครงการที่ดีที่สุดที่มีอยู่ในจังหวัดสตูลนะ ได้ผลดีที่สุดเลย มันชื่อโครงการ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน คือเป็นการสื่อสารวิธีหนึ่ง คือมันประหยัด คือจะไปคลีน จะเอาคนมาร่วมโครงการ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" ก็ได้รับความตอบรับจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี แล้วก็จากการประเมินผลของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เขาก็ประทับใจ และก็อยากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างนี้ทุกๆปี "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายและปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. ลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

จากผลการวิจัยในส่วนของกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา พบว่าเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติจากการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือภาคส่วนต่างๆ และเครือข่ายที่เกิดขึ้นเป็นเครือข่ายที่เป็นดารดำเนินการจัดการในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ, ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, ด้านการปรับปรุงและซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยว, ด้านการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น รวมทั้งด้านการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน โดยเป็นเครือข่ายที่มีการดำเนินการเป็นประจำทุกๆปีและบางกิจกรรม เช่น การสัมมนาหรือประชุมจะดำเนินการทุกๆเดือนหรือ 2-3 เดือนต่อ 1 ครั้ง เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเครือข่ายที่ดำเนินร่วมกันขององค์กร/หน่วยงานภาครัฐ, ผู้ประกอบการภาคเอกชน, ภาคประชาชน และพันธมิตร ส่วนรูปแบบการไหลของข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นทั้งแบบมีศูนย์กลางและกระจายอำนาจ โดยผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมลักษณะของเครือข่ายและเข้าใจได้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.8 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

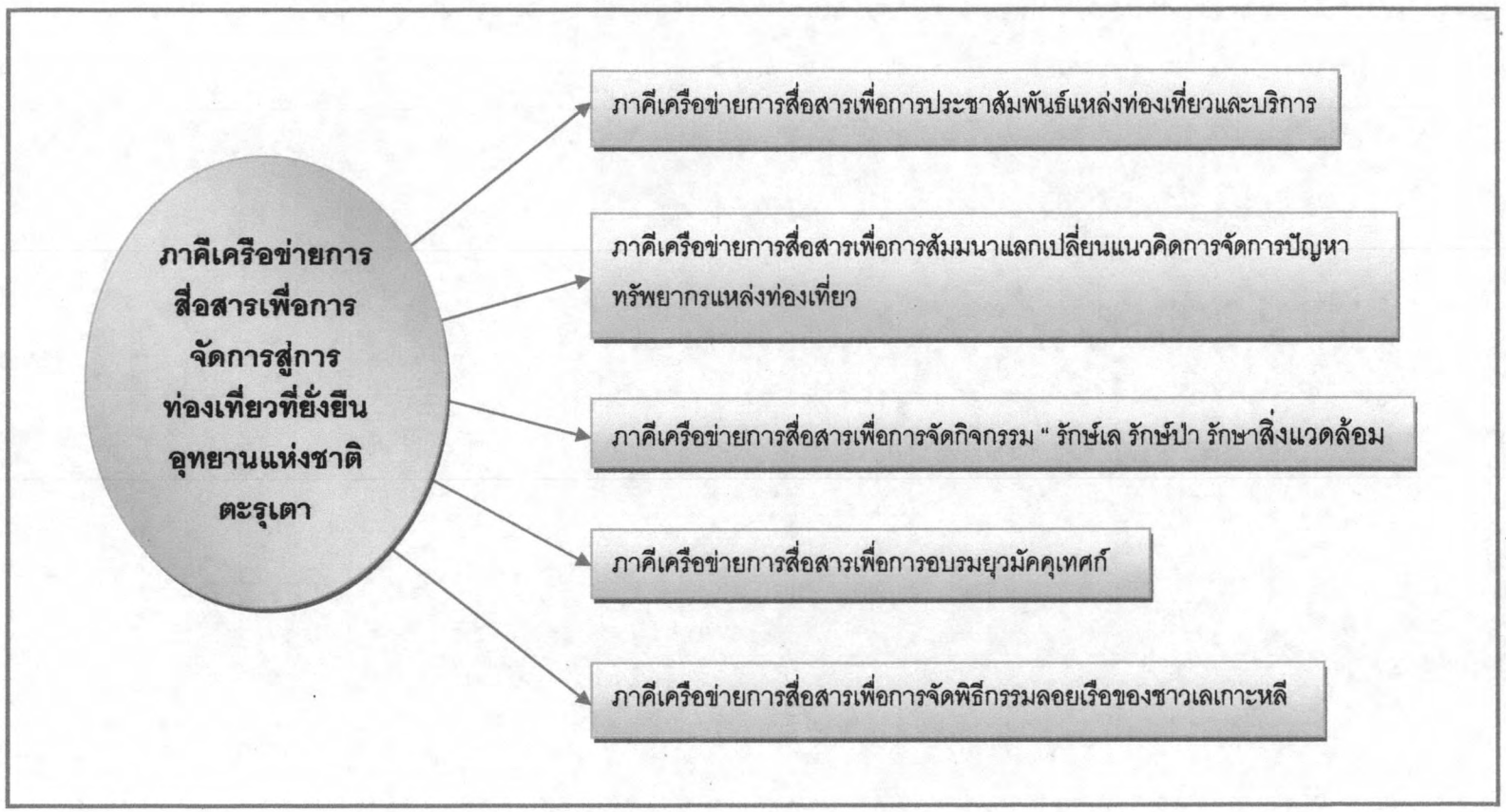

จากแผนภาพภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถอธิบายรายละเอียดของแต่ละภาคีเครือข่ายดังต่อไปนี้

1. ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพความคิดภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการเพื่อให้เห็นถึงลักษณะการเกิดขึ้นของเครือข่ายการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.9 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรมการสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ

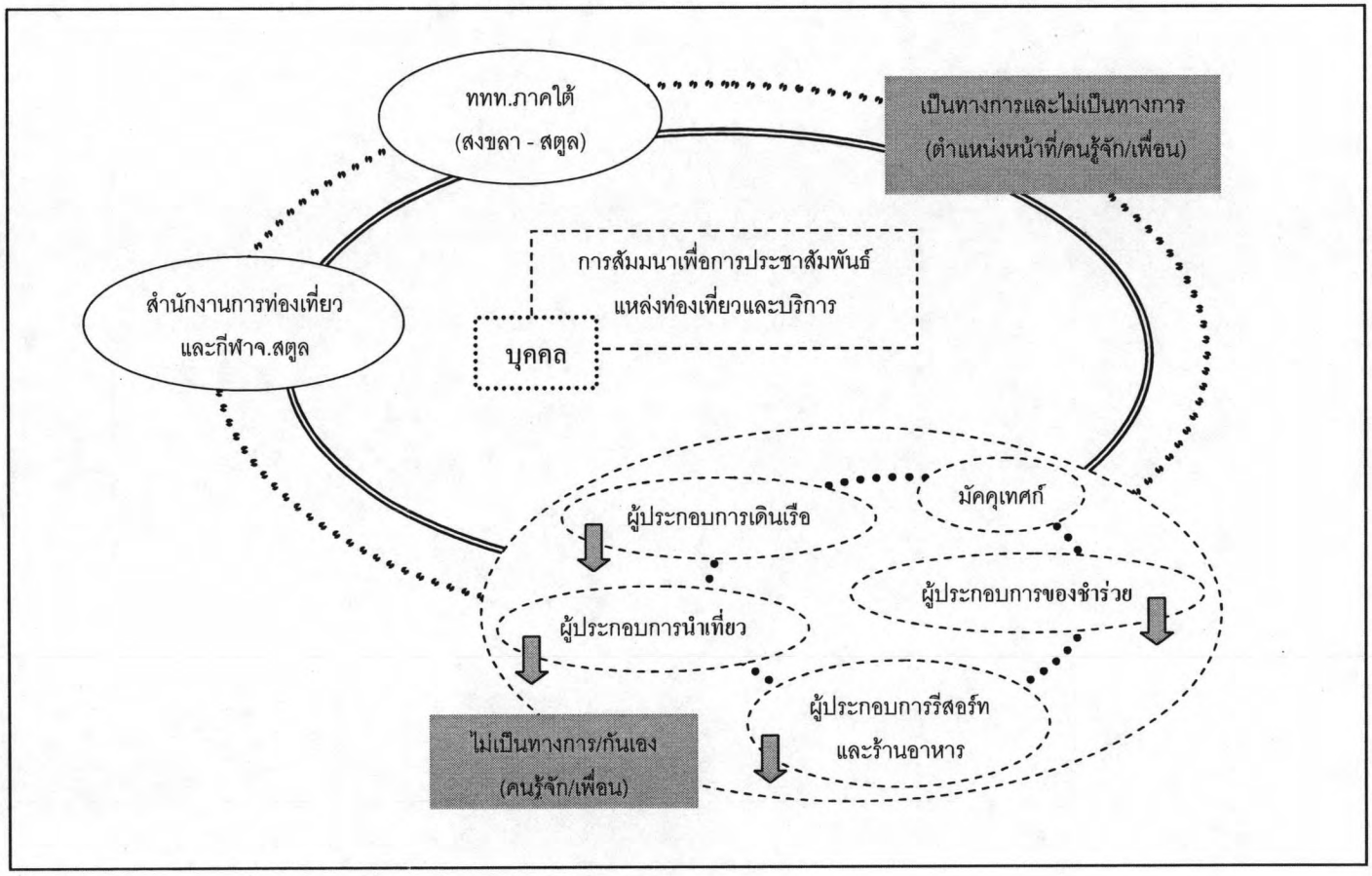

: มีการติดต่อสื่อสารกันน้อย

ผลการวิจัยพบว่าภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ ถ้ามองในภาพรวมของการติดต่อสื่อสารระหว่างทุกภาคส่วนเป็นการสื่อสารที่เป็นรูปธรรมและเกิดความร่วมมือมาก เนื่องจากภาครัฐมีส่วนเข้ามาเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ โดยนำข้อมูลมาจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการและสถานที่จริง โดยการสัมมนาจัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวจริงและให้ผู้ประกอบการมาพบเห็นสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตัวเองและนำเสนอแนวทางด้วยตัวเอง และทางภาครัฐจะเป็นส่วนให้การสนับสนุนทางการประชาสัมพันธ์ต่อไป ดังที่ คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" หน้าที่ของหน่วยงานรัฐเป็นคนกลางในการทำธุรกิจการค้าร่วมกัน ทวิภาคี คือ จัดเวทีให้กับเขา อาจจัดเวลาที่ผู้ประกอบการมาเลเซียมาเจอผู้ประกอบการสตูล เราคือคนจัดเวทีคู่ค้าด้วยกัน "

(ปรัชญากรณ์ ไชยคช, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" กรณีการเชื่อมโยงให้คนทั้งประเทศได้รู้ ก็คือ ดึงส่วนของทางรัฐ ทางราชการ แล้วก็หน่วยงานของการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อจะมา present เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่นี่ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

" สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล ในกิจกรรมซึ่งร่วมกันจัดขึ้น เพื่อร่วมกันโปรโมทพื้นที่ท่องเที่ยวของทะเลของจังหวัดสตูลนี้ สมาคมเองก็เป็นองค์กรเอกชน แต่ได้รับความร่วมมือจากทางจังหวัด ซึ่งทำการประชาสัมพันธ์โปรโมทแล้วก็ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาตรงนั้น "

(สามารถ เจริญฤทธิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2551)

ผลการวิจัยพบว่า การพูดคุยเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการของภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการเองยังมีการติดต่อสื่อสารกันน้อย เพราะภาระหน้าที่และการแข่งขันกันทางตลาดทำให้เกิดติดต่อกันน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ และมีการให้ความร่วมมือน้อยกว่าการติดต่อกันโดยภาพรวมซึ่งมีภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับภาคประชาชนที่มีบทบาทในการจัดการด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการการท่องเที่ยว เพียงแต่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ซึ่งมีเพียงประชาชนบางส่วน เช่น ชาวเลที่ขับเรือหางยาวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถประชาสัมพันธ์

แหล่งท่องเที่ยวและบริการโดยตรง แบบปากต่อปากกับนักท่องเที่ยว ดังที่หลายๆ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" มีการประชุมการเดินเรือ ส่วนมากจะเป็นองค์กร การอนุรักษ์จะน้อย เพราะว่าไม่สามารถรวมกลุ่มได้ทั้งหมด เพราะทุกคนต่างมีภาระหน้าที่ ถ้าเป็นกิจกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการก็คุยเรื่องท่องเที่ยวทั้งหมดโดยส่วนใหญ่ ทุกคนก็มีความกระตือรือร้นในด้านการจัดการอนุรักษ์แต่ว่าน้อยกว่า ยังไม่ได้เท่ากับเหมือนภาครัฐ "

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

" ถ้ามองออฟฟิตแต่ละออฟฟิตเข้าใจว่ามีการพูดคุยน้อยนะ คือขอเวลานอกนะเป็นเรื่องของการขอเวลานอก แต่ระหว่างออฟฟิตกับหน่วยงานระหว่างเราเอกชนนี้กับอุทยานฯก็ถือว่าน้อยนะ ไม่ถือว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีของการสื่อสารสักเท่าใด ไม่ดี คือแหลงกันต่างๆว่าไม่ดี แต่ระหว่างออฟฟิท ระหว่างบริษัททัวร์กับสำนักงานการท่องเที่ยวนี้ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ "

(เจตกร หวันสู, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2551)

" คุยกันมี แต่น้อยมาก เพราะว่าช่วงทำงานต่างคนต่างไม่ว่างกัน ต่างคนต่างออกไปทำงานกัน มีเวลาน้อย เวลาพบก็ตามสถานที่ทำงานมาพบกัน แต่ไม่ได้เรียกประชุมกันจริงๆ เวลาเรียก ประชุมกันจริงๆ เป็นปีละครั้ง "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

2. ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

ลักษณะของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรมการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอีกหนึ่งกิจกรรมในกระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาซึ่งเกิดเป็นเครือข่ายการสื่อสาร ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพความคิดเพื่อให้เห็นถึงลักษณะเครือข่าย ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.10 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรมการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

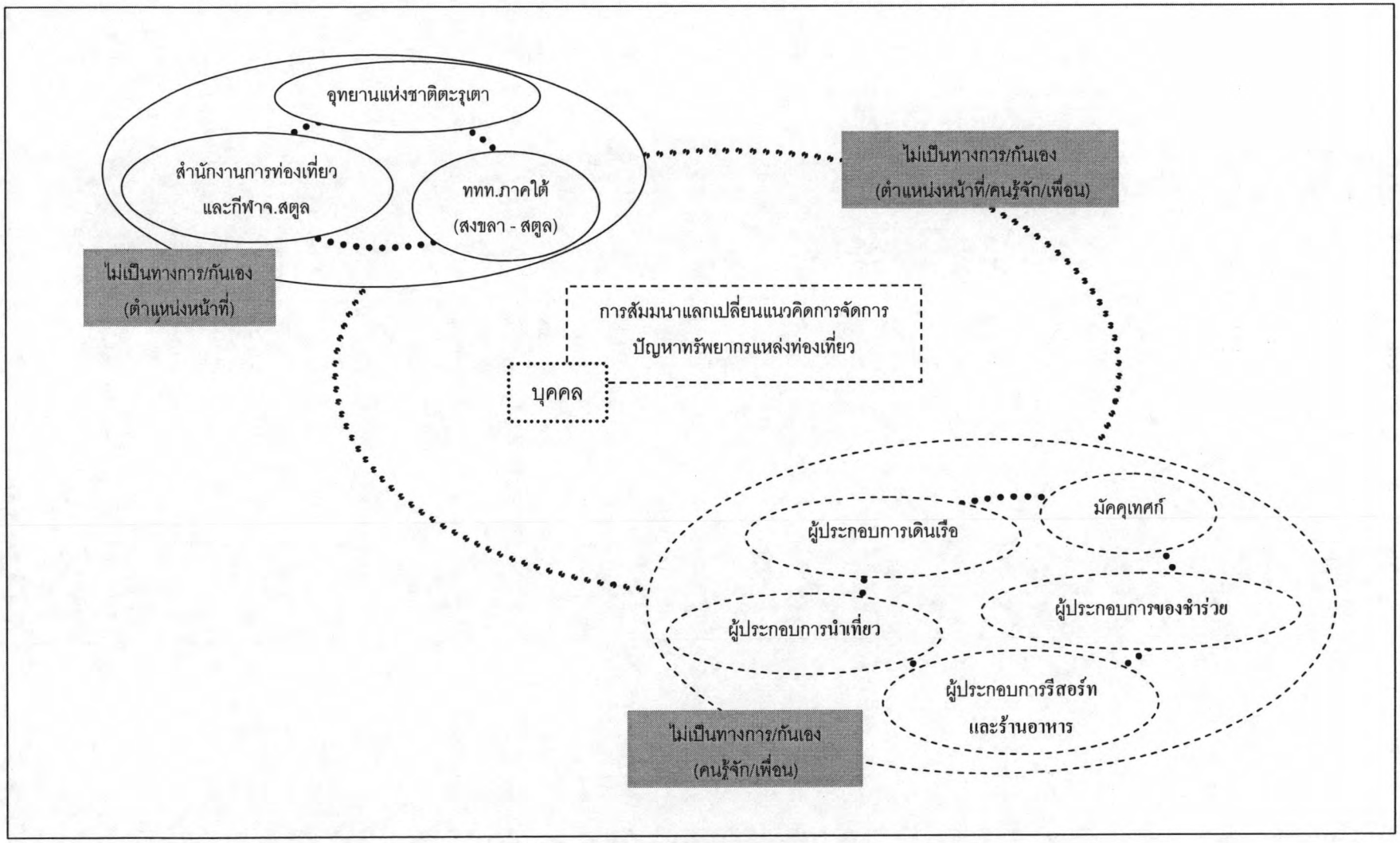

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นการดำเนินการด้วยการประสานงานจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชน, ภาคประชาชนและพันธมิตร เช่น ระหว่างภาครัฐและเอกชน,ระหว่างเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านต่างๆด้วยกัน และผู้ประกอบการกับเครือข่ายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอันดามันตอนล่าง ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนกันในประเด็นการป้องกัน,ปัญหาและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มีลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบกระจายอำนาจทุกช่องทาง อีกทั้งมีการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบรวมอำนาจ เช่น การเข้ามาเป็นแกนนำในการนำเสนอของภาคประชาชน ซึ่งเป็นชาวเล โดยส่วนใหญ่ชาวเลจะไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดการหรือไม่มีความรู้ ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและให้ความรู้ที่ถูกต้องกับชาวเล ดังที่หลายๆท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" ส่วนการกำหนดเราไปประชุมร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งนักวิชาการ ทั้งอุทยานฯ และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการดำน้ำ มานั่งคิดนั่งคุยกันว่าตรงไหนเหมาะสมในปีนี้ แล้วเราก็ประเมินทุก 2 เดือนว่า ทรัพยากรที่เราใช้ไป เช่น ปะการัง ที่นักท่องเที่ยวไปดำมีความเสื่อมโทรม มีผลกระทบอย่างไนหรือไม่ต่อการท่องเที่ยว แล้วปีหน้าเราจะเปลี่ยนไปจุดอื่น ทำเป็น Low Station 2 ปีจุด ก็เพื่อความยั่งยืนของทรัพยากร "

(ณัฐพล รัตนพันธ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2551)

" ผู้ประกอบการอย่างสมมติว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น เราก็จะเรียกประชุมผู้ประกอบการ อย่างเช่นปัญหาการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยว บางทีเราได้ข่าวมาว่าการเก็บพวกปะการังหรือพวกทำลายสิ่งแวดล้อม เราก็จะมีการประชุมผู้ประกอบการ ให้เขาช่วยกันเป็นหูเป็นตา แล้วก็พยายามให้ไกด์ที่บริษัททัวร์ของเขาปลูกฝังเรื่องสิ่งเหล่านี้ให้นักท่องเที่ยว บอกว่าทำไม่ได้นะ อะไรอย่างนี้ ก็ช่วยกัน

" ถ้าเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ก็จะเรียกประชุม ก็ใช้ติดต่อทางโทรศัพท์, ทางจดหมาย เขาก็จะให้ความร่วมมือดี "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งผู้ประกอบการรีสอร์ทและที่พัก, ผู้ประกอบการให้บริการเรือหาง ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่เข้าประชุมกันบ่อยๆ "

" ที่คุยกันบ่อยเรื่องการประสานงานและขอความร่วมมือ ก็จะเป็นจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด จะส่งหนังสือขอความร่วมมือ เชิญเข้าร่วมประชุม แล้วอีกฝ่ายหนึ่งที่พูดคุยเรื่องนี้บ่อยก็จะเป็นอุทยานฯ และกับกลุ่มองค์กรที่จัดโครงการเครือข่ายที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่างขึ้นมา อย่างภาคเอกชนก็มีบ่อยๆ "

(ไรน่าน เป็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" ก็ได้พูดคุยกัน อย่างเช่น ปรึกษาหารือกับไกด์ คณะทำงานพาลูกค้าไปดำน้ำ ก็มีไกด์ไปเป็นคณะได้ พูดคุยกับไกด์ ได้พูดคุยกับนายกสมาคมฯในเวลาเข้าประชุมหรือเวลานอกประชุม นั่งกินข้าวกัน หรือว่าเจ้าของบริษัทต่าง ๆในเวลาเข้าประชุมที่ในทุกสถานที่นอกรอบหรือว่าในรอบก็คุยอยู่ตลอด"

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" มันไม่ใช่แค่พัฒนาแบบฉาบฉวย แต่เป็นการพัฒนาทั้งระบบจริงๆ เราก็สามารถ Upgrade ตัวเองเข้าไป Inter ได้ ซึ่งโอกาสนี้ก็ไม่ใช่เราจะขับเคลื่อนขบวนการ โดยคนใน Office หรือว่า สำนักงานนี้อย่างเดียว เราต้องการจะให้ภาคทุกส่วนได้รับรู้เหมือนกันหมดก็คือ เราจะมีคณะกรรมการส่วนภูมิภาคได้แก่ จังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัด ส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทุกภาคทุกส่วน ทั้งภาครัฐเอกชน เป็นคณะกรรมการของเรา ผู้ว่าฯ เป็นประธานกรรมการต่อไปก็เป็นการท่องเที่ยวจังหวัด อบจ. อบต. หัวหน้าฝ่ายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อุทยานฯป่าชายเลน ศูนย์การท่องเที่ยวและกีฬา เพราะถ้าไม่มีพวกนี้ เราก็ไม่สามารถขับเคลื่อน ให้ไปสู่ภาพใหญ่ๆได้ มันไม่มี Power ที่จะผลักดันไปสู่จุดหมาย ฉะนั้นก็ต้องดันกลุ่มนี้เข้ามาช่วย มหาวิทยาลัยอะไรต่างๆ ที่ก็ต้องเอาเป็นที่ปรึกษาหมด เพราะว่าเราดำเนินด้วยตัวเองตลอดไม่ได้ "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่าลักษณะการติดต่อสื่อสารเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมซึ่งทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นเท่าเทียมกันและเป็นไปในลักษณะแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการจัดสัมมนาหรือประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง มีการรับประทานอาหารร่วมกัน พูดคุยกันนอกรอบ ทั้งนี้ส่วนใหญ่แต่ละฝ่ายจะมีความสัมพันธ์กันแบบใกล้ชิด เช่น เป็นเพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น ดังที่หลายท่านได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ส่วนมากกินข้าวกัน แล้วก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความคิดเห็นของอุทยานฯ ที่เสนอมา ความตอบรับของเอกชนที่เสนอไป มาลงตัวกันได้ไหม ส่วนมากพูดคุยกันในเรื่องทรัพยากร ที่มันเสียหายไป แล้วมากกว่า เรื่องขยะล้นเกาะ จะทำอย่างไรดี "

" บรรยากาศสัมมนาจะมีเป็นส่วนร่วมมาก "

(ทนงค์ศักดิ์ หยียูโล๊ะ, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

" ก็คือเหมือนกับในวาระการประชุม ก็จะคุยตามวาระที่เราตั้งไว้ แต่บางทีพอนอกระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ อย่างที่เป็นเลขาสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ก็จะประสานหน่วยงานโดยเฉพาะ นอกรอบหรือเข้าไปหา หรือส่งข้อมูลถึงกัน หรือจะต้องโคกันในเรื่องอื่นๆ "

" รู้จักกันทั้งหมด "

(ละออง ตรีพันธ์, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2551)

" ช่วยกันโหวต ต่างเสนอเข้ามา แล้วมาดูกันว่าเราทำกันได้หมดไหม อันไหนที่คิดว่าทำได้ไม่หมดก็จะมีการพักไว้ก่อน แล้วแล้วก็หยิบเอาเรื่องที่สามารถทำได้กันหมดก่อน จากนั้นก็กลับมาดูเรื่องที่พักไว้ ว่ามันจะพอปรับตรงไหนได้บ้าง เพื่อที่จะว่ามันทำให้ได้หมด "

(ไรน่าน เบ็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

" ทุกคนมีสิทธิเหมือนกัน เราจะ Open เราจะมีคนที่มีความสามารถ คอยให้ความต้องการที่จะนำเสนอของชาวบ้าน ของทุกคนจริงๆ บางคนมีปัญหา มีข้อคิดที่จะนำเสนออยู่ในใจ แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ก็ไม่กล้านำเสนอปัญหานี้ออกไป แต่ว่าเราจะมีคนที่คอยแสดงความกล้าในการ Present คน จะได้รู้ปัญหา ปัญหาเกิดจากอะไร จะเปิดโอกาสให้พูด เราจะได้สะสมปัญหาเอาไว้ เราเป็นพวกแหล่งสะสมปัญหา แล้วแก้ไขต่อไป "

(จีระพงศ์ จีวรงคกุล, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2551)

" เป็นเพื่อนกันมากกว่า หรือเป็นคนรู้จัก หรือเป็นเพื่อนบ้าน "

(ไกรวุฒิ ชูสกุล, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

3. ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม "

ลักษณะของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม " ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายของภาคีเครือข่าย คือ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการร่วมมือกันเก็บขยะขึ้นฝั่งซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ก่อนการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว คือช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี และได้ดำเนินการมาแล้ว 10 ปี และปีนี้เป็นปีที่ 11 ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 8-9 พฤศจิกายน 2551 นี้ ทั้งนี้องค์ประกอบของภาคีเครือข่ายได้แก่ ชมรมมัคคุเทศก์เป็นผู้ริเริ่มและวางแผน และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลและสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และการเข้าร่วมกิจกรรมของทุกภาคส่วนในสำเร็จลุล่วง

โดยผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพความคิด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.11 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดกิจกรรม“ รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ”

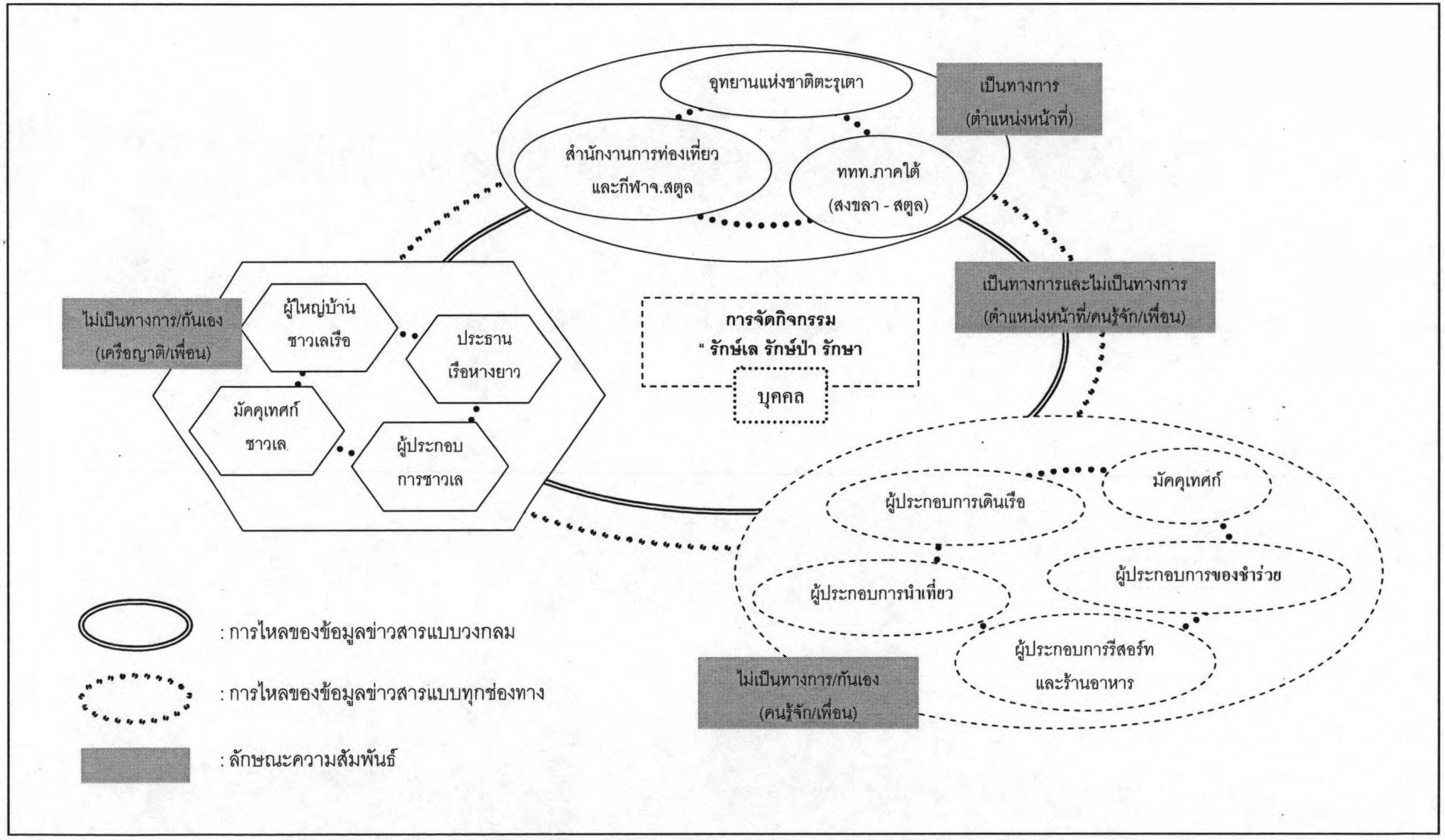

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นในลักษณะแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง โดยการประชุมเพื่อวางแผนเพื่อจัดการดำเนินงานจากความร่วมมือของแกนนำทุกภาคส่วน ซึ่งการติดต่อสื่อสารแบบวงกลม และหลังจากการประชุม เป็นการดำเนินงานซึ่งมีการติดต่อสื่อสารและทุกช่องทางระหว่าง สมาชิกของแต่ละภาคส่วน เช่น เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, เจ้าหน้าที่ภายในอุทยาน, สมาชิกผู้ประกอบการ, สมาชิกมัคคุเทศก์และสมาชิกชาวเล โดยแกนนำเป็นผู้ดำเนินการติดต่อสื่อสารเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มได้รับทราบและสมาชิกภายในกลุ่มมีการสื่อสารกันทุกช่องทาง ดังที่คุณบีดดีน สะอีด ได้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

" ก็ได้ร่วมของสมาคมการท่องเที่ยวก็ได้เข้าร่วมเข้าประชุมอยู่บ้าง มันก็อย่างที่พูดว่าช่วงเวลาทำงานมันก็ไม่ค่อยเข้าร่วม แต่มีกิจกรรมอะไรที่ทางจังหวัดให้ช่วย กิจกรรมอะไรที่ทางสมาคมให้ช่วยก็ช่วยตลอดครับผม ช่วยทุกงานไม่ว่างานวิ่งย้อนรอย, งานเก็บขยะไปช่วยทุกปีครับ "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่าความสัมพันธ์ของเครือข่ายมี่ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ โดยแบบทางการจะเป็นในลักษณะ ความสัมพันธ์ในหน้าที่หรือตำแหน่งงาน ส่วนแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบญาติพี่น้อง, เพื่อน และคนรู้จัก ดังที่คุณไรน่าน เบ็นเด็น ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

" ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้อง ดึงเอาคนใกล้ตัวมาก่อน หลังจากนั้นก็เป็นเพื่อน แล้วก็ถัดไปเป็นคนรู้จัก ก็จะไปตามลำดับ จากคนใกล้ตัวก่อน "

(ไรน่าน เบ็นเด็น, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2551)

2.2 ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์

ลักษณะของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์ สามารถอธิบายเป็นแผนภาพความคิดได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.12 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์

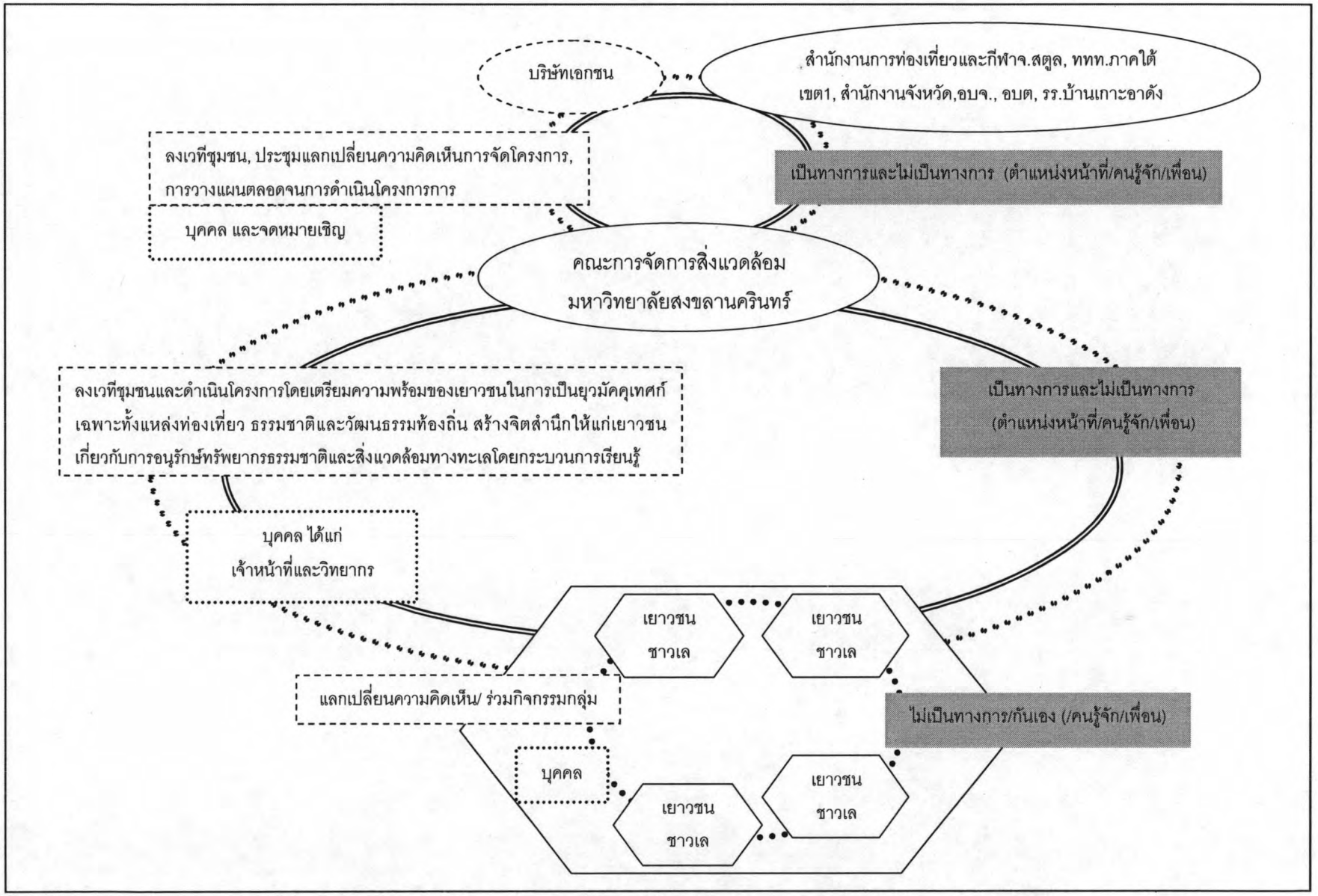

ผลการวิจัยพบว่าภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร่วมกับ ศูนย์การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งมีการสื่อสารหลายลักษณะทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในส่วนของการชี้แนะหรือให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรจากหน่วยงานแก่เยาวชนเป็นลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ รวมถึงการวางแผนและดำเนินการของหน่วยงานที่ร่วมโครงการ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต 1 และหน่วยงานเอกชน อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการนำเสนอประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทางโครงการพิจารณาจัดทำโครงการ โดยการลงเวทีชุมชนของทีมงานในโครงการร่วมกับภาคประชาชน ดังที่คุณธเนศ ทวีบุรุษ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" เราทำงานร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล เมื่อก่อนเป็นศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล และสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต 1 โรงเรียนบ้านเกาะอาดังและร่วมเป็นผู้ที่มาจากศูนย์ฝึกอบรมสถานพินิจจังหวัดสงขลา มาเป็นวิทยากร "

" เป็นโครงการที่เกิดจากเวทีชุมชนของจังวัดสตูลก็คือ เริ่มทำโครงการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ได้มีการจัดเวทีชุมชนและได้ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานราชการ ภาครัฐและเอกชน อย่างเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล, อบต. และก็หน่วยงานเอกชน อย่างบริษัทห้างร้านหรือบริษัททัวร์ แล้วก็ ททท.สำนักงานภาคใต้เขต 1 "

" เราลงไปด้วย ก็คือเราเป็นจัดโดยทำหนังสือเชิญทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดสตูลไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องและก็ชาวบ้านด้วย โดยใช้วิธีสุ่ม "

" ลงเวทีชุมชน จาก 3 จังหวัด สงขลา สตูล และปัตตานี ก็มีแต่ละจังหวัดส่งโครงการมาจังหวัดละ4-5 โครงการในแต่ละจังหวัด แต่สรุปลงตรงที่ว่าทั้ง3 จังหวัดทำโครงการยุวมัคคุเทศก์เพื่อที่จะฝึกเยาวชนและเด็กในพื้นที่ให้เป็นมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่นเพราะว่าพูดถึงสถานที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ ส่วนใหญ่รู้ว่าความเป็นมาสภาพพื้นที่เป็นยังไงส่วนใหญ่จะเป็นเด็กในพื้นที่ "

(ธเนศ ทวีบุรุษ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2551)

ผลการวิจัยพบว่าภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการอบรมยุวมัคคุเทศก์มีการไหลของข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายในลักษณะแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางและกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง ซึ่งเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และศูนย์การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลที่จัดขึ้นเพื่อเยาวชนบนเกาะหลีเป๊ะ ซึ่งการอบรมมีการสื่อสารกันในลักษณะการให้ความรู้ชี้แนะวิธีการเป็นมัคคุเทศก์ โดยการไหลของข้อมูลข่าวสารแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางนั้นเป็นลักษณะการจัดการดำเนินการที่ทั้งสองหน่วยงานรับผิดชอบจึงมีการรวมข้อมูลข่าวสารทั้งหมดเพื่อดำเนินโครงการ เช่นการลงพื้นที่และสรุปประเด็นโครงการเพื่อจัดทำโครงการยุวมัคคุเทศก์ ส่วนการไหลของข่าวสารแบบกระจายอำนาจนั้นเกิดขึ้นทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเองและกับเยาวชน รวมทั้งการสื่อสารระหว่างเยาวชนด้วยกันเองด้วย ดังที่คุณธเนศ ทวีบุรุษ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" เริ่มแรกเราจะชี้แจงโครงการก่อน หลังจากนั้นสัมมนากลุ่มย่อย เริ่มแรกจะเป็นทางการนิดหนึ่งคือทาง มอ. และสำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดสตูลและสำนักงาน ททท.ภาคใต้เขต1เราจะนั่นอยู่หัวโต๊ะ นั่งเรียงเหมือนห้องประชุมทั่วไปแล้วทีนี้ พอเราอธิบายโครงการเสร็จ จะมีการให้ซักถาม และให้แสดงความคิดเห็น ช่วงบ่ายคือการรวมกลุ่มเหมือนนั่งโต๊ะกลม แต่ละกลุ่มเสนอความคิดเห็นมาหรือแต่ละคนเสนอความคิดเห็นมาว่า มีโครงการอะไรมั่งที่ทำแล้วช่วยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีโครงการอะไรบ้างที่เค้าอยากจะทำแต่เน้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวแหล่งใหม่ หรือว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น มัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์ผู้สูงอายุหรือยุวมัคคุเทศก์ ก็มาสรุปกันที่ยุวมัคคุเทศก์ในแต่จุดแต่ละพื้นที่ "

(ธเนศ ทวีบุรุษ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2551)

5. ภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ

ลักษณะของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ สามารถอธิบายเป็นแผนภาพความคิดได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.13 แสดงลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ

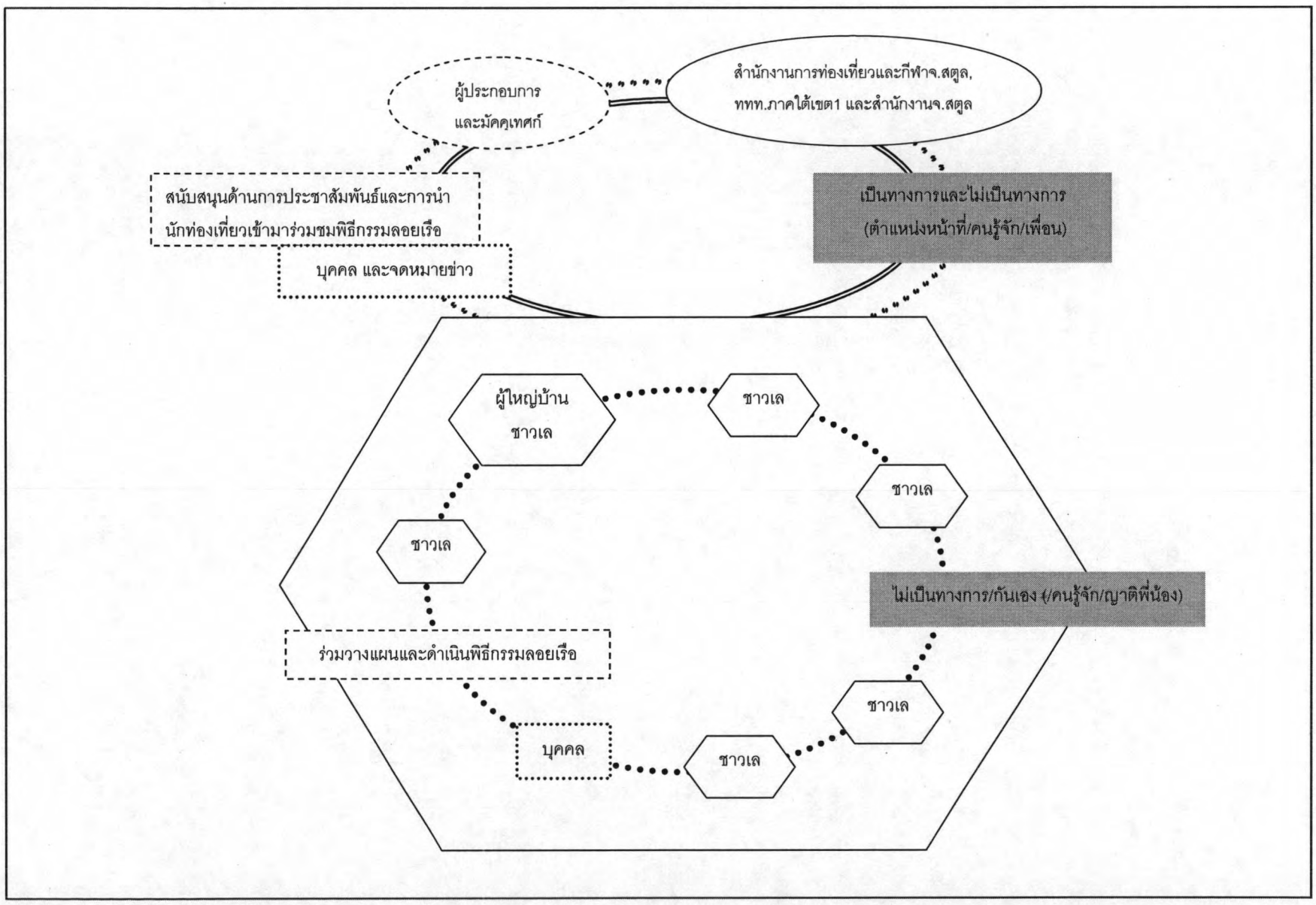

ผลการวิจัยพบว่าภาคีเครือข่ายการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นเครือข่ายที่ดำรงความเป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเลเกาะหลีเป๊ะที่ดำเนินกิจกรรมทุกๆปี เป็นการรวมตัวกันของชาวเลเพื่อสืบทอดพิธีกรรมตามความเชื่อในการเสี่ยงโชคลางในการประกอบอาชีพการประมงของชาวเล โดยลักษณะการสื่อสารในเครือข่ายเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชาวเล โดยมีการประชุมเพื่อวางแผนเตรียมงานตลอดจนการร่วมกันดำเนินงานดังที่คุณบัดดีน สะอีด มัคคุเทศก์ที่มีความรู้และประสบการณ์ อีกทั้งได้ร่วมชมพิธีกรรมการลอยเรือของชาวเลมาหลายครั้ง ได้ให้สัมภาษณ์ถึงพิธีกรรมการลอยเรือของชาวเลไว้ดังนี้

" วันแรกเขาจะรวมตัวกันต่อเรือ ต่อเรือที่จะลอยนี้ ต่อเสร็จวันที่สองเขาจะแห่เรือตัวนี้ไปรอบหมู่บ้าน แล้วก็มาตั้งรับ แล้วหลังจากนั้นให้ชาวเลทุกคน ตัดผมตัดเล็บไว้ทุกข์โยนเหรียญเข้าไป แล้วอธิษฐาน เสร็จแล้ววันที่สามก็จะเอาเรือนี้ลอยออกไป แล้วก็มีการทำนายว่าถ้าเรือออกไปและออกไปข้างนอก ปีนั้นชาวเลก็จะอยู่กันอุดมสมบูรณ์ อยู่กันอย่างผาสุก แต่ถ้าเกิดเรือนั้นออกไปแล้วโดนคลื่นตีเข้ากลับมาแสดงว่าปีนั้นชาวเลโชคร้าย ทำมาหากินลำบาก "

(บัดดี สะอีด, สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2551)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกชาวเลจะมีความสัมพันธ์กันแบบสนิทสนม เนื่องจากเป็นญาติพี่น้องกัน อาศัยอยู่บนเกาะเดียวกัน มีความใกล้ชิดและรู้จักกันทั้งหมดทุกคน ทำให้ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นแบบกระจายอำนาจ ทั้งแบบวงกลมและแบบทุกช่องทาง และสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อบุคคลเป็นการพูดคุยแบบปากต่อปาก เช่นในการประชุม แต่ละครั้งก็จะมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เดินไปตามบ้านลูกบ้านเพื่อนัดแนะการเข้าประชุม ดังที่คุณคุณสรรชัย ศิริฮัน และคุณขจร ยาดำ ได้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

" ส่วนใหญ่เป็นญาติ ส่วนมากในเกาะจะเป็นญาติหมด คือรู้จักกันหมด "

(สรรชัย ศิริฮัน, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

" เวลามีการประชุม ผู้ใหญ่จะให้ผู้ช่วย ช่วยกันเดินตามบ้าน เพื่อบอกว่าเราจะมีประชุมกันวันไหน "

(ขจร ยาดำ, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2551)

ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่าภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดพิธีกรรมลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ นอกจากจะเป็นเครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารกันของชาวเลที่เป็นหลักแล้ว ยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวเลกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานจังหวัดสตูล, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต1 และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ที่เข้ามามีส่วนร่วมติดต่อสื่อสารกันในส่วนของการช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงการจัดพิธีลอยเรือ เช่น การกำหนดวันและกิจกรรมต่างๆในพิธี ส่วนภาคเอกชนจะประสานงานและติดต่อสื่อสารเพื่อนนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมชมพิธีกรรมและบริการด้านที่พักและการจัดนำเที่ยวประกอบด้วย

ประเด็นที่ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตาแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือปัจจัยการสื่อสารและปัจจัยอื่นๆ โดย ปัจจัยการสื่อสารประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ผู้นำหรือแกนนำ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว, มัคคุเทศก์ รวมทั้งชาวเล ปัจจัยการบอกปากต่อปากของเครือข่าย, ปัจจัยความหลากหลายของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยความน่าสนใจของสื่อกิจกรรมประกอบด้วย ส่วนปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนและบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ , ปัจจัยผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่, ปัจจัยความหลากหลายของภาคีเครือข่ายและปัจจัยความภาคภูมิใจในพิธีกรรม, วัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวของตน เป็นต้น

ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4.14 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

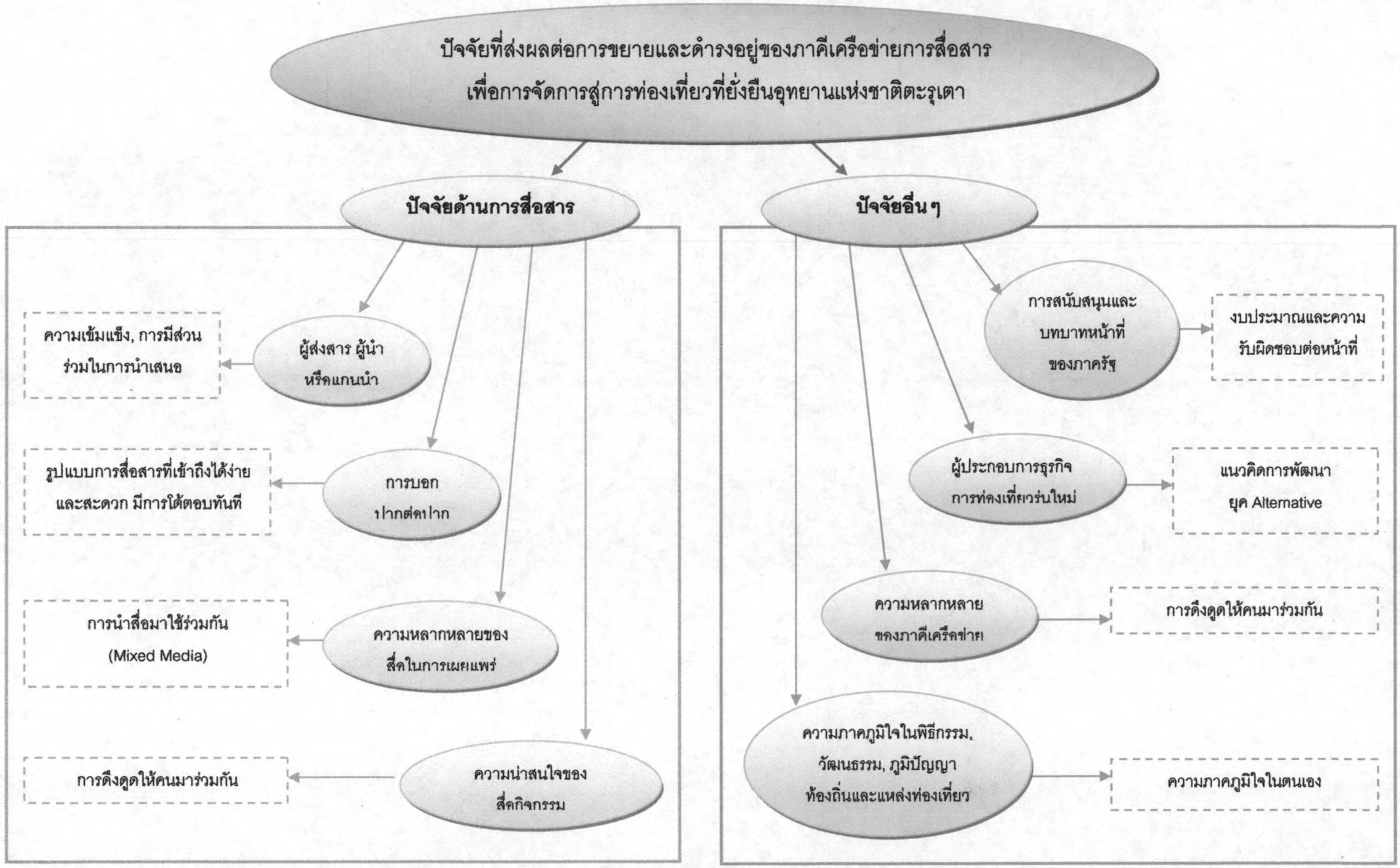

จากแผนภาพความคิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถอธิบายโดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร ผู้นำหรือแกนนำ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านผู้นำหรือแกนนำมีส่วนทำให้เกิดการขยายและคงอยู่ของภาคีเครือข่ายกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เนื่องจากประชาชนหรือชาวเลมีความเชื่อถือผู้นำ มากกว่าบุคคลจากภายนอก ดังที่ คุณธเนศ ทวีบุรุษ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" อันนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำมากกว่าของชุมชนเค้า คือถ้าผู้นำเค้าเข้าใจ รับรู้แล้วก็รู้ว่าไอตรงส่วนนี้มันดียังไงเค้าก็สามารถที่จะนำชาวบ้านได้ เพราะว่าในเกาะหลีเป๊ะเค้าจะเชื่อในเรื่องของผู้นำกันมากกว่า เค้าจะเชื่อคนภายในมากกว่าคนภายนอก "

(ธเนศ ทวีบุรุษ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2551)

ผลการวิจัยยังพบอีกว่าการขยายและดำรงของเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยผู้นำหรือแกนนำ นั่นคือคณะกรรมการของแต่ละชุมชนและพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) ประกอบด้วย ซึ่งโครงการของเครือข่ายจะดำเนินการต่อไปต้องมีการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการ ต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เข้ามาสนับสนุนโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินการได้ต่อไปด้วยความสำเร็จ และที่จะสำเร็จมากกว่านั้นคือทำให้เครือข่ายเกิดความยั่งยืน ดังที่คุณอาลาดัน ปากบารา ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" อันที่สองก็คือว่าความเข้มแข็งของคณะกรรมการความเข้มแข็งของชุมชนนั้น แล้วก็เกิดความเกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชนด้วย การช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ และก็อันที่สามก็คือหน้าที่พี่เลี้ยงในการสนับสนุนก็คือเราเอง ในช่วงจังหวะที่ยังคลานอยู่ เพราะว่ามันเพิ่งจบเมื่อเดือนมิถุนา ฉะนั้นปัจจัย 3 อย่างนี้ที่จะเดินต่อ หน้าที่ของพี่เลี้ยง หน้าที่ของชุมชนเอง "

" ในแต่ละชุมชนจะคัดเลือกกรรมการเครือข่าย มีประธาน มีประชาสัมพันธ์ มีฝ่ายการเงิน อะไรครบหมด โดยที่เราเป็นพี่เลี้ยงคอย แต่คณะกรรมการจะดำเนินงานเอง เราแค่วางกรอบให้ แล้วก็ประมาณเดือนที่แล้วได้มีการประชุมพูดคุยกับผู้บริหารของจังหวัด เพื่อที่จะวางแนวทาง

หรือว่าจะทำอะไรต่อไปในอนาคต เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงเข้าได้รู้ว่าโครงการนี้เค้าทำอะไรมั่ง เค้าจะได้ช่วยเหลือตรงไหนได้มั่ง อะไรพันนี้ โครงการที่จะดำเนินการต่อต้องมีการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการ คณะกรรมการต้องมีการพูดคุยกัน เพื่อที่จะทำอะไรบ้าง และเริ่มไปพูดคุยกับหน่วยงานต่างๆเพื่อที่จะได้เข้ามาสนับสนุนโครงการ "

" ถ้าพูดถึงว่ายืนได้ไหม ก็ยังถือว่าได้ ก็เหมือนยังคลานอยู่เหรย เค้าต้องใช้เวลาด้วยตัวของมันเอง การยืนได้ รวมถึงการเดินได้ด้วยไม่ใช้ยืนได้อย่างเดียวใช่ไหม ต้องเดินได้ด้วยตัวของโครงการเอง นั่นถือว่าประสบความสำเร็จ แต่ที่สำเร็จมากกหวานั้นคือทำอย่างไรให้เกิดความยั่งยืน เดินได้แล้วเดินได้นาน เดินได้แล้วอยู่ได้ด้วย แล้วนี้ก็คือโจทย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมที่ตาม "

(อาลาดีน ปากบารา, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2551)

2. การบอกปากต่อปากของเครือข่าย

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารด้วยการบอกปากต่อปากของภาคีเครือข่าย อย่างเช่น เครือข่ายของเยาวชนจากการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์สามารถขยายผลและดำรงอยู่ได้ของภาคีเครือข่าย เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นการฝึกให้กับเยาวชนในพื้นที่ เยาวชนเองเมื่อเติบโตก็ประกอบอาชีพในพื้นที่ และการที่เยาวชนมีความรู้สามารถทำให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกรักในท้องถิ่นของตน เยาวชนสามารถจัดการกับการท่องเที่ยวหรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตนได้ เช่น เยาวชนมีการแนะนำนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งเยาวชนมีการบอกต่อไปยังสมาชิกในครอบครัวในเรื่องการรักษาทรัพยากร เช่น การไม่จับปลาในฤดูวางไข่ ดังที่คุณธเนศ ทวีบุรุษ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" ส่วนหนึ่งที่จะเน้นเด็กเป็นส่วนใหญ่ เพราะว่าเด็ก มีส่วนหนึ่งที่เป็นโครงสร้างถ้าเค้ารู้เรื่องเค้ารักพื้นที่ของตนเองรักถิ่นฐานของตนเอง แล้วก็สามารถ โตขึ้นก็เค้ามีความคิด เมื่อเรียนจบหรือได้งานทำอะไรก็แล้วแต่บางทีอาจจะกลับมาพัฒนาพื้นที่ของตนเอง "

" เราช่วยเสริมให้เค้ารู้จักฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เค้ามีอยู่ เนื่องจากว่ามันมีปัญหาในแง่ที่ว่าตอนนี้ทรัพยากรมันเริ่มเสื่อมโทรม อย่างเกาะหลีเป๊ะเราเห็นได้ว่าเริ่มเสื่อมโทรมลงมาก ถ้าตอนนี้เราป้องกันมันคงไม่ทันแล้ว ก็ทางมอ.ก็เลยคิดว่าถ้าเราเอาเด็กมามาสอนเค้าเรื่องให้ฟื้นฟูหรือรักษาสภาพให้มันเป็นอย่างที่คงอยู่ อย่าให้เสื่อมโทรมกว่านี้ก็น่าโอเคแล้ว ก็คือการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าอย่างเช่นเค้าพานักท่องเที่ยวไป อาจจะแนะนำว่าทำอย่างนี้ไม่ได้นะหรือว่าถ้า

สามารถไปพูดกับคนที่บ้านได้ว่าเราหาปลาหาอะไร ถ้าเกิดเป็นช่วงปลาวางไข่เราไม่ควรจับหรือจับให้น้อยที่สุด คือไปให้ความรู้เค้า และเรื่องขยะการกำจัดขยะ "

(ธเนศ ทวีบุรุษ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2551)

ผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยการบอกปากต่อปากในกิจกรรมการเก็บขยะ "รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม" ส่งผลต่อการขยายและคงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะนักท่องเที่ยวที่ร่วมโครงการมีการบอกปากต่อปากถึงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งทางชมรมมัคคุเทศก์ที่เป็นผู้จัดเองก็ได้มีการนำเยาวชนเข้ามาร่วมโครงการ เพื่อต้องการให้เยาวชนเหล่านั้นชักชวนหรือบอกเล่าไปยังเพื่อนๆ เพื่อให้เข้ามาทองเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมทำให้เกิดความหลากหลายของผู้เข้าร่วมโครงการส่งผลให้มีการขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ดังที่คุณมุสรี หมันเหตุ ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" คนพวกนี้ก็จะคุยปากต่อปากนะว่า แหล่งท่องเที่ยวสตูลนี้สวยจริงๆเพราะว่าเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของชมรมมัคคุเทศก์ก็คือ หมายถึงเอาเยาวชนที่เป็นนักศึกษาในพื้นที่เข้าไปทำกิจกรรมตรงนี้ก่อน แล้วก็หลังจากนั้นคือ เยาวชนเหล่านี้ได้เรียนจบ ม.ต้นที่นี้ และได้ไปเรียนต่อ ม.ปลายต่างจังหวัด เยาวชนจะพาสิ่งเหล่านี้ไปด้วยและจะชวนเพื่อนต่างจังหวัดเข้ามา จนปัจจุบันประสบความสำเร็จในเรื่องของหลากหลาย แล้วก็ทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการนี้ "

(มุสหรี หมันเหตุ, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2551)

3. ความหลากหลายของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ผลการวิจัยพบว่าความหลากหลายของสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจถึงการดำเนินงานของเครือข่าย ทำให้สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายทั้งนี้ อาจจะมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยกันหลายช่องทาง ได้แก่ การใช้สื่อบุคคล เช่น การบอกปากต่อปาก, การสาธิตหรือให้ความรู้ด้วยวิทยากรท้องถิ่นและวิทยารกจากหน่วยงานภายนอก , การใช้สื่อมวลชนต่างๆ เช่น โทรทัศน์, วิทยุการใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น เว็บไซต์, MSN และ Hi5 เป็นต้น หากมีการใช้สื่อที่มีความหลากหลายสามารถช่วยให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดการร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เครือข่ายเกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ด้วย

4. ความน่าสนใจของกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่าภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตามีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย ส่งผลให้มีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ได้แก่ กิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม, พิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ โดยกิจกรรม " รักษ์เล รักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม มีความน่าสนใจในการที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากจะทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังมีกิจกรรมในโครงการที่ทำให้เกิดความรักและสามัคคีกัน อีกทั้งการเข้าร่วมโครงเสียค่าใช้จ่ายเพียง 500-1,000 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าราคาปกติถึง 4-5 เท่า ส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากจะมาร่วมโครงการอีกและขณะเดียวกันเองผู้ประกอบการก็มีความรู้สึกดีกับความร่วมมือและตอบรับของนักท่องเที่ยว ทำให้มีความคิดที่จะดำเนินกิจกรรมและสืบต่อกิจกรรมของเครือข่ายต่อไปทุกๆปี และพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เป็นพิธีกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ทำให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ที่อยากร่วมชมพิธีกรรมลอยเรือ ซึ่งจัดขึ้นที่เกาะหลีเป๊ะ เป็นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ทำให้ทุกภาคส่วนเร็งเห็นถึงความสำคัญของพิธีกรรม จึงพร้อมใจร่วมมือกันส่งเสริมพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ทุกปี จึงทำให้เครือข่ายการจัดพิธีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะและการส่งเสริมจากหน่วยงานภาคอื่นๆ ได้ดำเนินควบคู่มาตลอด จึงเป็นอีกกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายและดำรงอยู่ของเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และอีกหนึ่งกิจกรรมคือ กิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เป็นกิจกรรมที่มีแนวความคิดที่ โดยเป็นการนำเยาวชนชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะมาอบรมเกี่ยวกับการนำเที่ยวอย่างอนุรักษ์ เพื่อให้เยาวชนชาวเลเหล่านี้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และนำความรู้ไปใช้ในการเป็นมัคคุเทศก์ในอนาคตและบอกต่อกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง

ปัจจัยด้านอื่น ๆ

ผลการวิจัยพบว่านอกจากปัจจัยด้านการการสื่อสารยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีด้วยกัน 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนและบทบาทหน้าทีของภาครัฐ

ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว, การสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

และบริการและกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ ล้วนได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ และดำเนินการโดยความรับผิดชอบของภาครัฐ ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ผลการวิจัยพบว่าการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและการสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการ เป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนและสนับสนุนงบประมาณโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้เขต1(สงขลา-สตูล) ,สำนักงานจังหวัดสตูลและสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล และเครือข่ายกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เพื่อให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดไป เช่น การสนับสนุนโครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์ขึ้นอยู่กับสำนักงานจังหวัด ส่วนทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นผู้รับหน้าที่หรือเชิญเข้าไปจัดการและดำเนินโครงการกับเยาวชนในพื้นที่

การขยายและดำรงของเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง(สตูล-ตรัง) นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐเช่นเดียวกันกับเครือข่ายอื่นๆ เนื่องจากหลังจากการสัมมนาแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดการปัญหาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและการสัมมนาเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและบริการแล้ว ได้มีการวางแผนโครงการเพื่อการพัฒนาขึ้นมาและมีการของบประมาณเพื่อการสานต่อแนวความคิดที่ได้มีการตกลงร่วมกัน ขณะนี้มีแนวโน้มว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเข้าร่วมสนับสนุนโรงการ หลังจากการร่วมประชุมกันอย่างไม่เป็นทางการ โดยที่เข้ามาสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการของเครือข่ายในช่วง 6-7 เดือนแรก เพื่อที่จะให้โครงการสามารถยืนได้ด้วยตัวเอง ดังที่คุณคุณอาลาดีน ปากบารา ซึ่งเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันดามันตอนล่าง ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

" ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการมีการดำเนินต่อไปแล้วก็การขยายผล มีด้วยกัน 3 อย่างด้วยกัน โดยตัวของการสนับสนุนของภาครัฐหรือว่าหน่วยงานต่างๆ นี่คือปัจจัยหลักเลยถ้าว่าโม้นี้ไม่มาช่วยก็คือว่าโดยชุมชนเองก็ไม่สามารถเดินได้ก่อน อันที่สองก็คือว่าความเข้มแข็งของคณะกรรมการความเข้มแข็งของชุมชนนั้น และก็อันที่สามก็คือหน้าที่พี่เลี้ยงในการสนับสนุนก็คือเราเอง ในช่วงจังหวะที่ยังคลานอยู่ "

(อาลาดีน ปากบารา, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2551)

2. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวรุ่นใหม่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการขยายและดำรงอยู่ของภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพราะคนรุ่นใหม่เป็นผู้สืบทอดกิจการการท่องเที่ยวต่อไปจากผู้ประกอบการรุ่น